REFİK DURBAŞ

REFİK DURBAŞ

KİMSE HATIRLAMIYOR

(Toplu Şiirler I)

Kuş Tufanı
Hücremde Ayışığı
Çırak Aranıyor
Çaylar Şirketten

ADAM

REFİK DURBAŞ KİMSE HATIRLAMIYOR

ADAM

Refik Durbaş

●

Kimse Hatırlamıyor

ADAM YAYINLARI
©
Anadolu Yayıncılık A.Ş.

Adam Yayınları'nda Birinci Basım Şubat 1994

Kapak Tasarımı Erkal Yavi

93.34.Y.0016.495
ISBN 975-418-255-8

Refik Durbaş

●

Kimse Hatırlamıyor

Toplu Şiirler I

Kuş Tufanı
Hücremde Ayışığı
Çırak Aranıyor
Çaylar Şirketten

ADAM

KUŞ TUFANI

1. Basım: 1971, Soyut Yayınları
2. Basım: 1984, Can Yayınları

akşam. körfezin zehirli sularına
bir ceset gibi düşüyor şehrin gölgesi
kaç yaz var ki yoruldum ve orada
kendimi dinledim kimseye seslenmeden

ŞİİRLER

ey ezilmişlik!
bir gün ben de ulaşacağım kapılarına.
yoksulluğun o sonsuz panayırını aşacağım.
aşkın şiirini ve memuriyetini kuracağım
ve elbette bitecek zamanla edebiyat tarihi
sevdanın ve alkolün kahramanlığı. er mektupları
gurbetin yüreğimi dağlayan diktatörlüğü.

sevgilim acemi bir karanfil gibi açıyor
her sabah şehrin yanaklarında
bense her gece sıkıntıdan ve yeminden
elbiseler biçiyorum. namussuz ve onurlu sevdalar
dağları dağları da deliyor yalnızlık

ışıdım yoksulluğa, perişanlığa.
uykusuz kamyonlar çizdim gecenin alnına
devşirme köyler, puslu kasabalarda dolaştım.
kaç yıl
umudun ve ezilmişliğin çadırında besledim
yorgunluğu
sokakların dilber ellerinden öptüm
saçlarını okşadım dağların
ve kuşlar bile uğramazken karanlığıma
şimdi hey desem şehri saçaklarından sarsıyor yalnızlığım

eğil yüzüme sevgilim. çöz iplerini
o uslanmaz hayvanlığımı utandır. bırakılmışlığımı çınla
çünkü doymuyorum abazanlığıma pazar
mecmuaları, şahane çirkinliğim ve hülyalarımla
ey serseriliğim. ey anılarımın ahşap kraliçesi
şarabı sev, tütünü incitme, beni de unut artık.

MAREŞAL

bir hüznün sonudur akşam
hangi tüfeğe dokunsa elleri
içime kuytu bir yüz bırakır
güvercinler taşırdı alnıma
silahların ucundan akşam

babamın göğünde kuşlar
anılarımın amansız avcısıdır
bir kabristanı dolanır gibi
kansız yüzümü dolanırlar
akşamın üniforması kuşlar

ne bıçak ne kurşun isterim
bir damla kandır soluğumda
kahraman bir sesle yüzüme dolan
tarihî bir mareşaldır akşam
ben akşamı kuşlamak isterim

YASI

bu hırçın yüzle eskiden
tahtadan kuşlar taşırdım
ağzımın tüylenen ülkesine
her akşam ölüler ölülerle
azalan bu yüzümü taşırdım

kuşlar ki benim bıçağımdı
çünkü onlarla avlanırdım
ölülerimi kanla sulayacaksam
boynumu dönüyorsa akşam
vallahi-billahi avlanırdım

aslında bir tahta kuşun
alnımızda kanatlanmasıdır
ölüm yaslı göğümüzü
bıçaklarla kuşatmadan
ölüm aşkın kanatlanmasıdır

SÜVARİM

yüzümü dönen, döndükçe
kanayan eski bir hançer
geçirip ülkesinin süvarisini
yaralı kuşlarla ağzımdan
hüzne boğardı beni

o ki birden namlulara
ve yalnızlığıma dolarak
kanla süslerdi ölüleri
akşamı alkolle kuşanan
bölen, bölünen bir ses gibi

atımın terkisinde şimdi
barbar bir süvaridir
akşam. nereye gitsem
hüznüm taşıyor
hançerli kollarımdan

AĞAÇKAKAN

akşamla getirilen evler
şiirlerin büyücü dülgeridir
ağzımın bölündüğü oralarda
tüfekleri bibloları salarak
ansızın tarih kitaplarına
benim kuşlarımdır geçen
umutsuzluğun sınırından

meşrutiyetten kalan bu akşam
yüzümün en kuytu süngüsüdür
onunla taşırım hüznümü
çirkin ve tenha resimlerime
pupa bir yelkenlinin uzaktan
dar ve esmer profilimi çizerek
boynumu kuşatması gibi

çünkü akşam renkli bir kılıçtır
annemin kollarında ve yazmalarda
bir ırmağın coşarak oyduğu
alnımda lekelenen umutsuzluktur
ama geldim işte toprağına
hadi durma parçala beni
ağzımda yürüyen bir ince kandır

ben tükenmiş bir kurşunkalemim
sakallarıma alkoller taşıyorum
eskimiş takvimleri taşıyorum
ölüm ürkek bir karaca gibi
ormanlardan kuytu ağzıyla
bir gelip geçerek yüreğimden
korkulara boğuyor beni

ben ki; her zaman hazırım
her zaman bir ince kan ağzımda

TİJEN

sabah neden böyle erken
kuşlarını güzlemektedir
sesim nafile tükenirken
radyonun içinden bir şarkı
herşeyimle kan ve katran olan
sabah aşkımı canlı bir hüzne
ve kuytuluğa döndürmektedir

ve neden hep sakindir martılar
gümüş kanatları yüreklerken
sabahın bakir aydınlığını

"eskiden evimizde tahtadan kuşlar
tunç bilekli kuşlar vardı
annem anlatırdı yüzüm inceymiş
babamın fesinde üç beş kırmızı
kankırmızı devler gizlenirmiş
üç kibrit çaktın mı birden
soframız kekik yüzlü martılar
kaz boyunlu cüccelerle dolarmış"

şimdi sabah neden böyle erken
kuşlarını güzlemektedir
neden ekmek vesikalı başım sevdalı
oluyor böyle ıslak havalarda
kemanlar hep hüzünden
kırçıl esmerliğimden kanıyor

bir gün sizin de kanayan yerlerinizden
dolacaksa ince uzun avuçlarınıza
birbirinin eksiği üç beş martı

birbirinin eksiği üç beş martı

BİR DUL ÇOCUK TÜNELLERDE

acıları tadlandıran kar şarkıları
gibi düşüyor dağlardan çocuklar
penceremde dev bir korsan yumruğu
dokunuyorum bir çocuk bir ele sığmıyor
bir elini avcılara balkon yapıyor
dul bir rüzgârla geriyorum gövdemi

evimin büfesine istasyon olan
elimin sahte şimendiferi su
aşkımın dul tellâlı su
evimi otobüs durağı yaptığın yeter
şimdi afişlerin üzerinden
avcıların av hedefi
bir anneyi genişliyor orman

tenimde siyah marşandiz sesi
ne zaman tünellerden geçsem
kimse bilmiyor kasketime gizlendiğimi
güneşi gündüzü zina ettiğimi
bedenimi kerpiçlediğimi kimse anlamıyor

çünkü ben ne zaman bırakılmışsam
alkol yiğitliğini kuşanmıştır

BEZİRGÂN

birden bir kasırgayı üflüyor sesin
bir yelkene dövmeler çiziyor
çok uzakta şiirimin askerleri
o anne sesini tüfeklere doldurup
şehrin sessizliğine gömüyor

körfezlerin kuzeyli gemileri
geyikli ejderhalı kadırgalar
fotoğrafların ermeni korsanları
usulca çıkarıp elimi bir yerimden
ülkemde alkolün uzun atıyla
evlerin kuş elması göklerine
dağlı, aynalı resimler çiziyor

saçlarında elmas eşarbı ölümün
sesinde kahramanlığın sembolü
uzak sınır şehirlerinde aranırken
hüznün küçük harfli güvertesinde
şiirimin mutlu prensi uyuyor

daima denenen bir mızrak mı ne
uzakta bir kente girerken şiirim

KİMSE

flütüm ince ve bereketli yüzümle
her akşam yeni bir dansı çalardı
yürürken yaylasında en uzun gün
kahve fallarından fincanlara
ve bir sessizliğe ekleyip kendini
birden barbar sesime dolardı
ne kadar derin ve titrekse dolardı
kendisi olan tabancasını dolardı

yüreğimin leylaktan bir çan olduğu
biriken bir kini usuldan üflerdi
süngülerin açtığı ilaçlı soluğuma
bir akşam kuytuluğunu taşıyaraktan
şimdi kime söylesem umutsuzluğumu
günün çoktan indiği. kılıçlar derinlikte
aşkların bittiği unutulan derinlikte
bütün herkesle ardarda derinlikte

artık soluyor kanım ağzımda
flütüm keskin ve öfkeli
yorgunum. çalmasını unuttum
gitsem. yüreğim hızlı bir dansa dönerken
sevgili kim bilir nerdedir. unuttum
şimdi kime söylesem umutsuzluğumu
unuttum

KURŞUN

yürüyen ve borazan çalan bir kurşun
hepimizin bildiği bir mermi ağzında
süslerdi sarışın tabancasını
firengili yüreğimize

ve berrak alnımda
bir güvercin gibi gezerdi
çok uzundu sesi her zaman
biraz sıkılsa
— çünkü o hep sıkılır da
borazanını üflerdi

yürüsem sevimli bir uyanışa dümdüz
iplikten efsanesini işleyen
bir bombanın hareketli sesinde
şarkısını söylerdi hüznümüzün

şimdi sürgün olduğu yüzden
süngüler dağlara beni
özleyen ve kanatlı
hepimizin bildiği bir mermi ağzında
o
kurşun, kurşun, kurşun.

KARANLIKTA

ışığı söndür. hadi yanıma uzan
seninle eskiyorum hadi uzan
gün çoğalırken yüzümüzle
bir roman kahramanını yaşıyaraktan
hadi uzan biraz sevişelim
hadi uzan

gece ıslak ve su kadar dalgındır
açılırken koyu bir derinliğe pencerem
çünkü herkesin içinde hep aynı saksafon
ölümden kollarını taşıyaraktan
yürür eskiyen sıkıntısını
sen korkma. alışkanlıktır gittiğimiz bizim
hadi uzan biraz öpüşelim
hadi uzan

işte evimiz. aydınlığa çıkıyoruz
yolumuzun bittiği bir akşam korusunda
artık her şey uzanmaktır sevgi nerde
hadi uzan biraz ölelim
hadi uzan

EFLAK

beni unut. ben eylülden
kitaplara taşan bir güz yabancısıyım
kerpiçten akbabalar döndürüyorum
her gün. her gün ufuklardan
soluğumu derinlerken eflak
boynumda ucuz kahramanlığım
tüfeklerin renklendiği yüzümle

ve ne zaman baksam eflak
kanlar altında. askerler yürüyor
şimdi eylülse haziransa
birden aklımdan eflak
yürüyor
her şey hazırken birden bir çark
aralığına gürzler döküyorum

beni unut. kimsesizle yüreğini
akşamın yiğit tellerinden
masal renkli resimler üfle
tarih kitaplarına

çünkü o ne zaman albümlese yüzünü
herkesin ağzı yasla dolmuştur
romanlar yalnızlıktan
söz etmektedir

zaten şimdi eylülse haziransa
eflak aynalıyorsa yüzünü
askerler kuşatmıştır tarihi
şimdi gürz ve çark sesleriyle
eflak yürümektedir

TABUT

çocuk iran'da cumhuriyet gibidir
her zaman başkentte bulunmaz
bırakır tatlı sesini bir masalın
acem dostuna gider annesi
sanki dergide bulmacadır çocuk

bir gül düşecekse dalından
işte o düşendir çocuk
annesinin göğsünde oturur
daima alnında bir yeni ay bulunur

çıkarıp o ayı atsanız suya
yüzünü dolduran teneşir sesi
şiirsiz serçeler çizecektir
bir çocuk eskisi tabuta

göğsünde babasının elleri
ağlayan resimlerine bakıyor
annesinin eteğinden çekerek o
şimdi kocaman adam olan
yüzünü albümlere taşıyor

MAJÜSKÜL BİR KADIN YÜZÜNE

eski yazma kitaplarda aranan
saçları kadifeli ipek bir kadın
gittiği her yeri bir majüskül sanarak
yüzümün bir yanını yazlık sinemalara
bir yanını bekâr adamlara uyduruyor

sokak sesli eskürbacı mı bu kadın
el kadar bir tren taşıyor koynunda
ki onu herkes soyguncu bilmektedir
vampir diye yazıldığı kitaplarda
bir sansarla evlendiği de söyleniyor

içinde aşkın hurda bisikleti
nereye gitse bir harf uçuyor yüzünden
tenha ve gizli takvimlerde
şimdi yapma bir gül kalmıştır elinde
tahta atıyla geçtiği günlerden

YAZ ALFABESİ

kaç yaz çocuktum ben
kasabalı bir yolu gittikçe
kahraman dostum nazik ay
bir rozet gibi göğü süslerdi
bir katalog yapıp göğün alfabesini
sık ağaçlı bir koruya indirirdi

ve avcılar demli çaylarını
ceplerinin elli iki kâğıtlarını
bir kırlık yeri gizlemeden
yürürlerdi

bense saz göllerden geçerdim
kartal kanadı yüzümde
cani bir otobüs plakası
ve kumarda kaybettiğim
yıldızlar olurdu gökyüzünde

bir kuş öterdi ay ışığından
bir tavşanı hedef bilip geceye

KIŞLA

penceremde emanet bir kar şiiri
ağlamadan ve kımıldamadan duruyor
mart ayı misafiri yüreğim
aşkı ilkel bir heykele boyarken
eskiden çelik çomakla geçtiğim
otağım oluyor şimdi o billur dağlar

birden dudağına ruj diye sürdüğün
ahşap bir ayna düşüyor gökten
gecenin çobanaldatan kuşları
ve her sabah limonlu bira içen
metal şapkalı acemi avcılar
gibi bir ayna düşüyor gökten

kaç gecedir evlendiğini bilmeyen
nal izlerinin öfkeli polisi kar
her yüzü kuytu bir ev sanarak
hırsız güller gizliyor bahçesine

FERHAD

evlerin kardeşiyim ben. rüzgârı sesle
gece çözülsün yalnızlığımdan
alıştım artık yokluğa, yoksulluğa
efkârdır bu : eser sultan yaylasından
ve ben eserim akşamla şehrin bağrında
zenginlik üreticileri halkı soyarken
yoksulluk kâtipleri halkı soyarken
vitrinler ve ucuz işporta halkı soyarken
sen esersin sabahla ey yalnızlık

yine de ihanetinle avunurum senin

yüreğim yanarken senin aşk kandilinde
alır giderim sevgiyi dudaklarından
hasrettir bu : kanımla öderim bedelini
mektubunu yazmam. resmine bakarım
alışmışımdır yokluğa yoksulluğa
sesimle şehri kucakladığım bir akşamdır
— sevgilim bana bir çay söyle

sen esersin ey yalnızlık
kemiksiz ellerin, sürgün gözlerinle
ceketin, gömleğin ve tarihî tezgâhınla
tahılın ve suyun kölesi bedenimde
kandır bu : akar sevda pınarından
sararım şiirimle onun çıplaklığını
ve şehrin kaburgalarını

karanlık savurur küllerimi
manşet satar aydınlığa boğarım şehri
sokaklarım esirdir su satıcılarına
sabahlarım nakliyecilerin elinde rehin

acıdır bu : yağar kışın dağlarından

anlatırım bir gün hüznü, ihaneti ve seni
bir renksiz yağmurun camdan yüzüne

MEZARLIKLAR

1.

bulutlardan bir kervanla geziyor göğsümde
göğsümün emektar teğmeni yüreğim
yeniçeri olup kılınç biliyor küffâra
aşarak kaf dağını kafkasya yapıyor kansası
sokaklara taşıyor akşam saatlerinde
bir kere daha geçiyor göğümden
diplomat ve acemi devriyeleriyle
bütün bir şehir baykuş gibi tünerken yüzüme

kaptırıp kendimi sesimin rüzgârına
enlemsiz boylamsız durmadan hiçbir yerde
ben de gitsem bu akşam saatinde
yeniden çizer mi beni annem
resimler asar mı boynumun eşiğinden

oysa her gün misafir geliyor gece
ve her gün odamda coşkuyla
ona bir şiir cesedi sunuyorum
taze bir ay doğuyor annemin yüzünden
eylül serserisi muhacir yüreğime

2.

her şeyin sessizliğimi üleştiği an
üşüyor dudaklarım
korkular kuşanıyorum
annemin yokluğunu ve kardeşlerimi
babamın kahramanlığını kuşanıyorum
ruhum eldivenden bir bulut gibi
sokakları iskeletlerle örüyor
şehri büyücülerden temizliyor
acılar ve yalnızlıklarla tazeliyor beni

artık hiçbir şey avutamaz yüreğimi
gövdem bir kar yığını halinde
çelik renkli kubbelerden düşerken
sarı kitaplardan kefenler biçerek kendime
mezarlıklardan geçiyorum

sevincim ve umudum yenilenmez bir daha
parça parça bölerken kendisini gökyüzü
yeryüzü sedeften ölülerle donatılırken

3.

ölüm bulutlarla örüyor körfezi
gemilerimi sürüyor, akşamı yalnızlıyor
mehtap uzatırken kollarını dağlardan
şehre iniyorum
defterlerden, rujlardan ve yıldızlardan
bir eşkiya takımıyla geçiyorum sokakları

hutbelerle solukladığım müezzinler
minarelerin arz-ı endamı
ve akşamı tahtalarla süsleyen yüreğim
erzurumlu yüreğim
gelişip bir konsol oluyor ufukta

ölüm alıyor beni körfezin koynuna
akşam şehrin göğsünde
kızıl bir gül gibi açarken
çenemi bağlayıp sulara uzatıyor
mehtabı selamlıyorum
dövmeli kollarından dağların

şehre iniyorum
körfez karşımda bir halife gibi
ve bir tilki gibi içimde uluyor
şarkılar, yıldızlar ve uzun dağlardan
kefenler biçiyorum kendime
yaz bir daha gelmeyecek gibi, yorgunum
ölüm akşamla örüyor bedenimi

4.

odamda kemiksiz el resimleri
elyazması bir dağdan
müfrezelerini geçiriyor karakolların
eksik olmaz bir tanrı selamı
birkaç parça da peksimet kalmıştır
bir kar çöpçüsünün örttüğü
geçen mevsimki o kervandan

şimdi gitsem bir şadırvan bulsam
serin bir su sesine yaslansam
çıkarıp göğsümden demiri
kahraman örsü, kumandan çekici
bir çınar gölgesinde kışlasam

resimli romanlar mı dolardı yüzüme
akşam annemleri mi düşünürdüm

MECNUN

bugün de geçti gitti hüzün içimden
ağzımın üşümüş tadından alarak
bir eylül esmerliğini
sesime org ve keman resimleri taşıyan
kalpazan afişler ve sevgilim gibi
bir sigaranın söndürülmüş sesi gibi
saçları örgülü duvarlar arasından
bugün de geçti o alkolsüz melodi

ben ki yıllar var onun dizinde
kefensiz ve klarnetsiz uyumuşumdur
o imzasız ve tarihli mektuplarda
cumhuriyetime kılınç kuşanırken
söz söyleme hürriyetini ve bütün
hürriyetlerin kitaplara ad olan zamirlerini
başkent olan ünlemlerini
il ve ilçe olan fiillerini
ve hüzünle geçen bütün cümlelerini
resmî bir asker sıfatıyla kuşanmışımdır

işte yine geçiyor caddeden
bayraklı elleri gümüş kalkanıyla
hüznün diktatör ordusu
kan verip sesleniyorum aydınlığımdan

KALPAZAN

şehrin üzerinde bir sabah profili
tütün ve şaraptan ördüğü sesiyle
geçiyor iz bırakmadan evlerin göğünden
boynumun uzun ve yaşlı sokağından
kilim dokuyanlar, mendil satanlar
hançer bileyenler gibi

bense güneşin kapısını aralamış
çay içmiş tazelemişimdir sabahı
ki birden bıyıklı bir acemi fotoğrafım
ellerini sarkıtarak pencerelerden
şehirlerimi kuşatıyor
bulvarlara, tramvaylara koşan ağzıyla
dudaklarının yaralı mızıkasıyla
evli ve ücretli yanaklarımla
köylerden kasabalardan geçiyor

ben de çıksam bu şiirden
şehrimi ve şehrimin ahşab evlerini
sadrazam avlularını, turistik balkonlarını
mabeyinci koridorlarını
bırakıp da gitsem bir sabah
acaba şehrim arar mı beni
evler, odalar gelir mi peşimden
yas tutar mı yokluğuma sokaklar
sabah, elinde son şiirimin
el değmemiş taze tadı ve körpe hüznüyle
göğümden geçer kuşatır mı şehrimi

kimse aramaz beni ve ben saklanamam
sabah pencereyi açtım mı şehir başlar
birer birer ışıklarını söndürür evlerin
şehvet afişleriyle doldurur gökyüzünü
profilden resimlerimi çizer han duvarlarına
şiirimi perçinler ve soluğumu tazeler

EVLİYA

beni kandırmıyor artık bu şehir
pankartlar ve sinema yıldızları
alevsiz, kelepçesiz yalnızlığım
cesetler bile beni kandırmıyor

namlulara koşmak istiyor kanım
kuşların ezbere bildiği göğe
tanrıya ve onun kerametine
koşmak istiyor takvim ve hançerlerle

mübarek yüzlerinden insanların
kaçtığım ve bir tüy azametiyle
miğferine sığındığım. Akşam
şehrin et ve kemikten enkazını
iskeletime doldurararaktan
zamanı ve acıyı çiziyor odama

elbette duru bir şiir yaratacaktım
bu şehrin muhteşem enkazından
ama kandırmıyor bu akşam beni şehir
makineler ve büfelerle süslü sokaklar
kibrit ve konservelerden oyma evler
annelerinin cesediyle sevişen çocuklar
ihtilal diye sokaklara dökülen proletarya
beni kandırmıyor bu akşam

çünkü nice yıl onunla biledim
sevinci ve zulmü yüreğimde
acılar imparatoru yüreğimde
onunla besledim rezillik ve azametimi

YIL : 1968
AY NİSAN
GÜN SERSERİLİK

diren ey kalbim!
yoksulluğa
bekâr odalarda genç kızlığın
göğüs ve dudak erdemlerine. nişan seferberliğine
nikâh törelerine
ve evlilik kumpanyalarına
diren

çünkü kanıyor sokaklardan firengi
içliyim. geceleri ağlıyorum

cömertim serserilikte

oysa her gece yatağımda buluyorum onu.
saçlarımı okşuyor,
aydınlığını çiziyor yüzüme
ahşap evlerin zifaf bekçilerini
gelinlik bekâretini anlatıyor
sevgilim
ıssızlığımı, yalnızlığımı
acılarımı

eğilip öpüyorum karanlığından

"ama kim duyar şimdi beni
saat dört. hadi çınla
kuşan yalnızlığımı
hadi sevişelim diyeceğim
korkma diyeceğim
birden bozuluyor büyü
dağılıyor aydınlık
birden bir kurşun. patlama
dağlar. ovalar

ve çözülüyor delikanlı gururum
ışıyor genç kızlar. sesim. parasızlığım

onurlu açlığım

Diren
ve bir yudum su
ver bana
çünkü rehin bıraktım
kalbimi yalnızlığa

Ey serseriliğim
işte ruhumu da kullanıyor
teslim oluyorum sana

AĞITLAR

1.

BUGÜN
27 TEMMUZ 1968
CUMARTESİ

İSTANBUL'DAN

oğlum

selam eder gözlerinden öperim
nasılsın iyi misin
bizleri soracak olursan
biz hepimiz iyiyiz
oğlum ne oldu
neden mektup yazmıyorsun
acık eline para geçtımi
bizi unutuyorsun
demek ki
ihtiyacınız olduğu zaman bizleri arıyorsunuz
bundan sonra
ne mektubunuzu istiyorum
ne yüzünüzü
ne selamınızı

yüreğimde yalnızlığın tasviri
bir şehir ölüsü kucağımda
evler yıkılıyordu. acıyı omuzladım
yanlış sesler gerdim pencerelere
rehinde bırakılmış birkaç saatin
umutla kullanılan onurundan
cinnetler, sevinçler, zulümler yarattım

merhaba

bugün mektubunu alınca
hemen sana birkaç satır yazıp
postaladım
belki çabuk çabuk olduğu için
anlamsız olmuştur.
o satırlarla
sana olan sevgimi, aşkımı
iletmeye çalıştım
kütüphane kartınla birlikte
aldığım resmin duruyor
masamın üzerinde
o resimde kravatlısın
bak ne güzel
şu anda yanımda olsaydın
çok iyi olurdu diye düşünüyorum

sevinçlerden kurdum küçük evleri
sokakları acıdan ve sıkıntıdan
belki bir akşamüstü çıkıp gelirsen
ağaçlarıma uhrevî kuşlar çizesin
efsunu ve yalnızlığı kullanasın
ilençleri gizleyesin diye yüzüme
sevdalar, eceller, özlemler yarattım

yalnızım. canım sıkılıyor
babama mektup yazmalıyım
gazeteleri okuyorum
annem öleli kaç yıl oldu
konya'da irtica. parasızlık
seçimler erken mi yapılacak
aksihar'da deprem iki ölü
yeni bir ev bulmalıyım
galatasaray da sezonu açtı
dersler bitecek mi
öğrenciler polislerle çatışıyor
işgal ve boykot, alkol ve sigara
iki ölü
askere mi gitmeli yoksa
çalışmak istemiyorum artık
istanbul olaysız
fakat gergin bir gün yaşıyor

yalnızım.
başım ağrı içinde.

kalbim. güzel günleri unutmalısın
sabahladığın cüzzamlı parkları
centilmen sigarayı ve parasızlığı
aşkları aşkları da unutmalısın
köhne kadınları ve genç kız heykellerini
uçurabilirsin artık gökyüzünde
bedenler, acılar, şehvetler yarattım

BUGÜN
27 TEMMUZ 1968
CUMARTESİ

İSTANBUL'A

2.

ey kanlı rüzgâr! karanlık, küstah gece
korkuyu çöz, azad eyle cankuşumu
— yağmura ve güzel günlere
ağlayan dağlara, gülen ırmaklara
acılar annesi evlere, sokaklara
tükenmiş bir umuda, aydınlığa çiz beni

işte geldim. karanlığını çaldım
korkudan, yalnızlıktan sana sığındım

biz ki genelevleri utançtan
meyhaneleri kederden
yarattık.
biz ki aylarca parasızlığa
fedakârlığa
kanlı bir çığlığa ağladık

kuşları yanlış yazdık ağaçlara
yürüdük bir sahile, uzaklığa

tahtalı'ya cömertlik yakışıyor
— biz işçiyiz. kanla besleriz çeliği
salih'e esrar, hasan'a mahpusluk
— biz köylüyüz. terle süsleriz toprağı
şefik'e askerlik, anneme ölüm
bana da serserilik yakışıyor

ey mezarcı! temiz tut artık beldemi
kullandım işte kelimelerden başka her şeyi

— sevgilim çürüyor kalbim
yaşlanıyorum
haykırsam kimseler duymuyor sesimi
kemikten kadınlar, şefkatten anneler
şehvetten, sevinçten kızlar yapıyor
ve acıdan yaratıyorum kendimi

evleri sıkıntıdan, zulmetten kurdum
bağrıma dağlar, taşlar, ırmaklar vurdum

en kanlı rüzgâr! karanlık, küstah gece
müşfik kalp.
bir gün sen de anlayacaksın beni
— kederli değilim
gelmiş geçmiş hülyalara
dökecek gözyaşım yok

belki yazdan kaldım, belki bir akşamdan
usandım yıllardır yalnız yaşamaktan

3.

Hasret dağlardı, sevgili serin bir yayla
Karanlık trenler gibi ovalardan geçtim

Harcanmış umutlardan, sevdalardan değil
Nasırlı ellerle süslü bayramlardan geçtim

Uzun ırmaklar, tarlalar, uyuyan evlerdi
Bıraktım kilimleri nakışlardan geçtim

Sazları kurumuş bir göl olmaktı isteğim
Öksüz topraklardan, müşfik pınarlardan geçtim

Ey sevinçli ölüm! Acıyla yaratılan aşk
Sizlerle bütün her şeyden, anılardan geçtim.

4.

Yanlış çizilmiş bir yüze değil
Sevdanın bereketine uyandım

Sevişme hünerin kâr etmez artık
Zulme, inkâr ve yemine uyandım

Uçurdum işte çılgın kuşlarını
Bir umuda, bir çiçeğe uyandım

Vuslatım şehrine resmin nakşedip
Aydınlık bir su sesine uyandım

Sen değildin, yokluğundu özlenen
Hicranına, hasretine uyandım

5.

Dünyamı senin çirkinliğin üzre kurdum
mahmurluğun, hürmetin, onurun üzre
yüzündeki cümle yağmurlar üzre
cümle sevda ayetlerin üzre

6.

Ben ki umutsuz bir resimim bu şehrin albümünde
kalbinin sevda duvarına asmalısın beni
Bu rahmetler, bu rüzgârlar, mübarek geceler
— adına seni seviyorum. Beni anlamalısın

7.

Yüzünde şehvetle açan arzu güllerini
ve hasretle büyüyen kalbini unutmadım
Beni yalnızlığın zindanında unutasın diye
Seni sevdim. Sana sığındım.

8.

Yıllarca hayalinde seviştim
ve bir oya gibi işledim onu kalbime
Şimdi gelsen, soyunsan, yüzümü doldursan
bir ceset gibi uyurum çıplaklığının gölgesinde

9.

Gözleri bir umudu, bir dalgınlığı yaşıyor
Ağzında kalabalık bir öpüşme ormanı
— Kalbindeki katiyyen ben değilim
Yüzünde küçük inzal kuşları.

10.

Annem hiç kullanmadı ruhunu
ve nurdan cesedini
sedef bir anahtar gibi bıraktı
çocukluğumun yağmuruna
sevda yeline

11.

Bu kâbus şehir
sana rüzgârımdan armağandır
bu hasret, bu sevgi, bu umut
sahibi olduğun karanlığımın
yalnızlığımındır

12.

Senin yüzündür güzel kılan evleri
cömert köyleri, unutkan şehirleri

Dalgın ırmaklar çizersin alnıma
açılır kahve falları, sabah çarşıları

Yüzündür anlatan çocuklara yağmuru
öksüz caddeleri, suyun tarihini

İnce bir ay düşerken kâkülüne
öperim ağzındaki kar filizlerini

Güz postacılarıyla dağlardan iner
kullanırım geçmiş günlerin adresini

13.

Geldin. Şehvetimi budadın
ışığa boğdun şiirimi
Tükendi gece.

14.

Hasretle bekleme turnaları. Göç mevsimidir
bir yaz gecesinde yolların hüznünü anlarsın

Sesin sararır, bir türkü düşer yüreğine
nişan resimlerine, güllere, evlere ağlarsın

Bahçelerin göğsünde pınarlar kurumuştur
Yağmurlara, fırtına albümlerine bakarsın

Saçların akşamlar çizerken dağların aynasına
Dokunma ellerime, karanlığımdan yanarsın

Hadi yaz alnıma şiirin aydınlığını, rüyaları
Sabah olur bir gün ucuz anılarda, yaşarsın

Sesim ki incelmiştir söylemekten. Giderim
kuşların kanadında yalnızlığımı duyarsın.

15.

Gece
kızlığını kullandım
Sabah
saçları uzun, yüzü tazeydi

Herkesten uzakta şimdi
çıkarıp dağlara haykırsam
içimde yüz bin kuş
ağzımda memelerinin alevi

TÜRKÜLER

ithal malı bir manzaradır bu
aşka tövbe, sevgiye evet diyerek
çözer uzun saçlarını anılardan
ön tarafta sessizlik kuşları
arkada şehirler içinde
sahte bir imzayı andıran Van kalesi
ve sana olan hasretim görünür
kar yağar, üşür akşam tünelleri.

Karanfil kokulu evlerin, sevinçlerin
yalnızlığa adanmış sokakların
çocuk akvaryumlarının üzerinden
kanlı eller uçar
hiç çiçek açmamış memelerini
ve bedenime sığmayan cesedini
kalın bir rüzgârla örerim
kar yağar, büyür şehrin gözleri

Umut, bir merhamet ormanı
arzu, hasretin alfabesidir
ağzımda yaralı kuş sesleri
kalbimde küçük serçeler beslerim
Gece bir ırmak gibi akar alnımdan
ellerinden öpesim gelir karanlığın
cesedinle sevişirim
Kar yağar, siler yüzündeki harfleri

KARŞILAMA

Anılardan yontulmuş bir yüze değil
bir felakete adadım kendimi
deneyerek sesimi yeni bir ölüde, her gün
sabahla, baharın geldiğini
resimlerde yaşayan ikindileri
akşamın yalnızlığa düşürdüğü kafiyeyi
kılıçla kesilen yatsıları
mavi kuş zindanlarını
ve sıkıntıyı adlandıran geceleri müjdeledim.

O, yüreğinde uzun hüzünler besledi.

Oysa acılar çoğalmış, dağlar uyumuştu
karanlığın kollarında şehir uyumuştu
denizin derinliğinde söken şafak
yüzündeki dalgınlık
ağzındaki ince harfler uyumuştu.
Fala mı inanırdım artık, kelimelere mi
su terazilerine, ölü tüccarlarına
geceye ve gündüze mi?

O gitti. Bir sevdaya yasladı kendini
Ben kaldım. Yalnızlıkla karşıladım her şeyi.

DİLEKÇE

Anılardan ses koridorlarından değil
aydınlıktan, umuttan gelirsin
rüzgârlara serinlik fotoğrafları
karanlığa bulutlar düşer
şafağın kalesini yıkar da giderim

Dağlar uyanır
sokakları akşamdan, kuşları çığlıktan
seni yalnızlığımdan dokurum
dağılır şehrin yanağındaki gül lekesi
balkonlara çocuklar asar da giderim

Soyunsan yüzünde nergisler açar
memelerinin ufkunda
kuş olur boyarım dudaklarını şehvete
sevdalar, zulümler biter bir gün
yaz gelir dağları okşar da giderim.

Gökyüzü kuşların gelinliği
senin gelinliğin evlerdir
sevdam
bir deli şehirdir yüreğimde
yüzüne şiirler oyar da giderim

Hasretimden elbiseler biçerim sana
gelir dalgınlığıma yaslanırsın
karanlık heykeller, serinlik tacirleri
ucuz anılar ağlarken ardımda
yanağını usulca öper de giderim

elbette dahildir sevdamıza
millî savunma vergisi
ve yalnızlığı anlatan şiirler
gökyüzü aydınlık, su serinse şimdi
Yüzümü ayrılığa çizer de giderim.

ÖNCE EVLER UYANDI

Sokaklar kan iskeletlerinden geçilmez
alın terimle mayalarım ekmekleri
sabahtır, uyanır öperim evlerin dudaklarını
bu zulmün, bu sevdanın ücretini öderim bir gün

Kirli gömleklerimin tarihini yazarım

Medenî kanun Sevişmek
Haftanın bulmacası Bağımsız Türkiye
Küçük ilanlar : Evlilik der
Zar tutmaz, halden bilmez bir hasrettir
yanar içimde alevinle

Belalı kalem
çileli kâğıt
kitaplar yazmaz
neler çektiğimi.

Sabahtır, önce evler uyanır
sonra sevdalı şehir
çamaşır resimleri
çiçekler
çürümüş yüzler
çay ocağı mimarları

Gün doğar memelerinin ufkundan
sabahtır, yalnızlığa caddeler
sıkıntıya balkonlar çizerim
uyanır bağımsızlık kuşları, uykusuz geceler

Bu yüzden kahramandır evler

Bu yüzden sokakların yüzünü gece öpme sararır
gökyüzü arkadaşımdır gizlemez sevincini
geçen günlerin hüznünü anlıyorsan
sabahtır uyanır bir sevdaya yazarım seni.

KAR ALTINDA BİR SABAH

Ağzında yasin gülleri
tuğladan çocuklar döküyor
kar altında bir sabah
toprak kokuyor nefesi

Silmiş künyesini haritadan
taze bedenler yontuyor
kar altında bir sabah
kederin ve aşkın dülgeri

Ruj ve kelebek mimarisidir
geçmiş günlerden düşen alnına
kar altında bir sabah
erkenden aydınlanıyor kefeni

Bulutlar ve yaralı kuşlardan
serin mezarlıklara
kar altında bir sabah
gül ve rüzgârdır yağan şimdi

Kim anlar şairlerden başka
çürüyüp solsa da şiirler
kar altında bir sabah
ölümün yüzündeki cevheri

GÜL YAĞSIN UFKUMUZA

Ufka gül yağdığı akşam
yüzleri ucuz
sevdası ezberinde
kiralık evler gibi serin
turfanda kadınlar da sevdi

Ufka gül yağdığı akşam
ölüme ve ayrılığa cesur
esrara dayanıklı
masraf makbuzu kullanmayan
az şekerli kadınlar da sevdi

Ufka gül yağdığı akşam
aynalara abone
kalçalarından gayrı her şeyi helal
çocuk bitmez tarlasını sürdüğü
vadesi dolmuş, kadınlar da sevdi

Ufka gül yağdığı akşam
Herkesten uzakta şimdi.

MADE IN U.S.A.

Eski karanlık. Sarı toprak. Hey abidin
Yaşlı kubbe. Ağaçlar
— Yılların yüzüme aşıladığı rüzgâr
Mübarek su
Amasya'da elmanın alınterini biçen kim
Zonguldak'ta kömürün alınterini biçen kim
Zeytinin, üzümün, petrolün alınterini
Devrimci kardeşlerimin kanını biçen kim
Kim ışıldıyor hey abidin bu sabah
şanlı mavzerde, aydınlık kanda.

KİMSE HATIRLAMIYOR

Kimse hatırlamıyor adımı
Bahar gelmiş. Balkonlar serin
Annelerin çocuk ambarı balkonlar serin
Su dalgın değil. Bademler açmış
— Sahi kaç yıldır yalnızım ben
Çiçekler çürümüş saçlarımda
Bembeyaz uzun kuşlar da uçmuş fotoğraflarımdan
Bulutlar da
Yüreğimde karanfillerden damıtılmış bir yas
Yaşıyor muyum acaba?

KALBİM BÜSBÜTÜN HİCRAN

Gece. Fal bakıp yol gözlüyorum
Kalbim büsbütün hicran
Saatler yalnızlığa ayarlı
Metresim gibi kullanıyorum sigarayı
Şarabı sevgilim gibi güzelim kızlar
— Ah camm kader güzelim kızlar
Acılar işliyorum mektuplara
Evliya Çelebi. Minibüs şarkıları. Şair Avni
Bir de az kullanılmış şiirleri seviyorum
Gece en çok bana yakışıyor hüzün

İÇİMDE BİR CEHENNEM

Gece. Aydınlığı boşalıyor
bir karanlığa doluyorum. Rüzgâr
gam çizgileri çekiyor şakaklarıma
Kar altında al yanaklı dağlarım
Hiç bitmiyor acıların kışı
Sevdasızlığın ve ıstırapların kışı
Aydedelerin çocuksever kışı. İçimde
bin cehennem. Yalnızlık basıyor
yüzümün yanık ovasını. Aydınlanıyorum
— Aydınlanıyor gecemde güzelim kızlar

GÜNLER GEÇİYOR

Günler geçiyor. Işığı söndür hadi
yanıma uzan. Karanlığın nimetini bil
korkuyu kilitle
Aşkı da yalnızlıkla damgala
— Hadi sevişelim
Aydınlansın uzun gecemiz
Al yanaklı sevdamız. Günler geçiyor
Tükeniyor cevherimiz. Mevsimler dışında
çalarken ırmaklarım hadi kur aşkın hızarını
Kes beni. Doğra bin cennete, cehenneme

HAYATIMIZIN BİR ANLAMI

1.

Rubailerden dökülen
şarap sesleri uyandı

Yalnızlığıyla zina eden
kadınlar uyandı

Acıya divan duran
adamlar uyandı

Çocukların gizlendiği
gökyüzü uyandı

Çiçek tünellerine akan
kuşlar uyandı

Serseriliğin tarihini yazan
evler uyandı

Karanlığa boşalan
sokaklar uyandı

Küstah ufuk, kahraman deniz
İstanbul şehri uyandı.

2.

Uyandım. Saçların çözülmüş,
kalçaların çürümüştü.
Ağzının fincanında fal bakıyor
elbiseler biçiyordun yalnızlığına.
Çiçekler ve kuşlar şahitimdir ki
Bak yüreğin kabarmış. Beni sev
Hayatımızın bir anlamı olsun
Aydınlık günler, mutluluklar
bereketli şiirler yazacağım avuçlarına.

Makbule'nin gençliğiyle ödediği kaderini
Annemin başında uyuyan mezar taşlarını
Şefik'in yoksul askerliğini yazacağım.

Menekşelerden ördüğüm Talat ile Zeyneb'i
Eyüb'ün mahpus yattığı kırk beş günü
Taşralı yüreğiyle Ali İhsan ve Gülşen'i yazacağım.

Dudağımdan damlayan kız memelerini
Sadık yalnızlığımı
Yüzüme acının oyduğu çizgileri yazacağım.

Bak yüreğim kabarmış. Beni sev
umudum tazelensin
ellerimde arkadaş ellerin doğsun
Tekmil evlerin ufkundan
dökülsün şehrin göğsüne kuş sesleri
gözlerimde emsalsiz gözlerin doğsun
Rüyalarımın penceresinde
şehvete boya bedenimi
yüreğimde suçlu yüreğin doğsun

Beni sev
Hayatımızın bir anlamı olsun.

3.

Su gelir dereden
çiçeği menekşeden
yüzünde yaz kuşları
örmüş yüreğini sevgiden

Çiçeklerim açıldı
bahçelerin göğsünde
aşk filmi mi oynuyor
gönlünün perdesinde

Sevdanın annesiyim
hasretin bekçisiyim
senin aydınlığında
bir yaz gecesiyim.

Kuştayım, ağaçtayım
arıdayım, baldayım
bu gece erken yat
rüyanda, uykundayım

İşte gidiyorum
yasınla, hüznünle
eğer seversen beni
yüzün dönsün güllere

4.

İşte gidiyorum
sokakların feryadını
muhteşem karanlığı
duydun mu?
İşte gidiyorum
sana kalsın acılar
ve ıstırabım
yüreğini oydun mu?
Bugün pazartesi
Hani benim kuşlarım.

Ağlama
yeter aydınlığım sana
burada yazarım
Rumeli'de okunur
yetim mektuplarım.
Yolcudur, gece
ayçiçeklerinden bu rüzgâr
şehvet çarşıları.
Bugün pazartesi
Hani benim kuşlarım.

Suya mı eğilirsin
elma çiçekleri
seni anlatır.
Emirgân korusu
bu şiir
sözü ağzında kalmış
fotoğraflarım
seni anlatır.
Bugün pazartesi
Hani benim kuşlarım.

Bir rüya yağmuru
saçlarında
hülya denizi
avuçlarında
Bahar gelmiş
Yalnızım
Küflü odalar
Müflis tütün
Bugün pazartesi
İşte benim kuşlarım.

5.

Elbet sevdanın sınırını aşarım
Hayatımızın bir anlamı olsun
Yalnız sen varsın sığınacağım
Hayatımızın bir anlamı olsun

Seni sevememenin acısıyla doluyum
Hayatımızın bir anlamı olsun
Yoksa yeni bir günâhım mısın
Hayatımızın bir anlamı olsun

Çünkü her zaman hazırım acıya
Hayatımızın bir anlamı olsun
Bu yüzden layıksın mutluluğa
Hayatımızın bir anlamı olsun

Yalnızlığını kazandığın bir anda
Hayatımızın bir anlamı olsun
Beni mi çıkardılar karşına
Hayatımızın bir anlamı olsun

Yalvarırım isteme yapamıyacağım şeyleri
Hayatımızın bir anlamı olsun
Yıllardır içimde yeşermedi ki sevgi
Hayatımızın bir anlamı olsun.

6.

Daha önce
seni sevememenin acısıyla
doluyum demiştim.
Çünkü şimdiye kadar
hiç kimseyi sevmedim.

Bu yüzden
anlaşacağımıza
ve bir ömrü
dolduracağımıza inanmıyorum.

Benim için
değişik bir insandın
kompleks duyguların vardı
seni anlamak istiyordum

Suçluyum
yanlışlığımı düşünmem
gerekirdi.
Ama onu yıllardır
tanıyordum
sevgisi ve dürüstlüğüne
her şeyimi adamış
güvenimi sunmuştum.
Sevdamız yürürlükteydi.

Sen
üzüntüler
sıkıntılar
acılar yaratıyor
ve bunları yaşıyordun

Beni seviyorsan
anlaşılmamaktan
terkedilmişlikten
şikâyete başlama.
Bitti işte aşkımız
Bugün pazartesi
sadece bir ihanetti
bütün yaşadığımız
bütün sevdamız
yalnızlığımız.

Bugün pazartesi
haziran 1969
arzu edersen eğer
elbette devam edecektir
dostluğumuz.

7.

Kadim öfkeler
süryanî kinler
muhterem acılar
velut nefretler
günaşırı öcler
müstecir isyanlar
artık üzerime yağsın.

Seni her zaman
olduğun gibi anlamaya
çalıştım.
Beni yaşasaydın
hayatımı mutluluğuna
adardım.

Üzüntüler, sıkıntılar,
çaresizlikler
elbet bir gün bitecektir.
Eğer hayatımı anlatıyorsam
onu yaşıyorum demektir.

Kuşlar ve çiçekler
şahitim olsun ki
aramızdaki bütün sözleri
geri alıyor
ve ufkundan
sevda ayetlerimi
aşkla geçilen günleri
işte kaldırıyorum.

Bıçkın umutlar
sitemli sevinçler
divane sevgiler
tenha mutluluklar
helal sevdalar
güzel günler
artık üzerine yağsın.

Aramızda yalnız anılar
ve hayatımızın bir anlamı kalsın.

8.

Şehvet pınarı
ellerine uyandım

Bu ay şubattı Seni seviyordum
kelimelerden örülmüştü iskeleti
onu kar tacirleri anlattı

Sabah sultanı
gözlerine uyandım

Bu şehir İstanbul'du Seni seviyordum
tarih imbiğinden süzülmüştü iskeleti
onu kanayan geçmişi anlattı.

Sevda dergâhı
yüreğine uyandım

Bu bir mektuptu Seni seviyordum
alıntılarımla süslenmişti her cümlesi
sevdamı, acımı, yalnızlığımı anlattım

Bugün pazardı
Hayatımızın bir anlamı olsun istedim.

Ve bir daha uyumadım.

ACIYLA

Aşkı ve zatürreyi göğsüme nakşeden
şiirimi et ve kemikten yoğuran usta
Bir kış günü. Kendini umuda böleni
şarabı elmaya böleni
aşkı sevdaya böleni
yalnızlığı sese
sesi sessizliğe böleni müjdele
Kalbim acıyla damgalansın

Bir kış günü. On sekiz yaşında
evleri yıkılanı, aydınlığı kuruyanı
On dokuz yaşında. Çocukların yağdığını
güvercin yağmadığını, kar yağmadığını
Yirmi yaşında. Yoksulluğu değerlendirilmeyen
yaşlı kızlara sevda ve aşk yağmadığını
Yirmi bir yaşında. Halk bahçelerine
hiç gül yağmadığını, umut yağmadığını
Yirmi üç yaşında. Alanlar türkülerle inlerken
dağlarıma karanlık ve özgürlük yağdığını anlat
ki elmadan evler oyayım
kırayım zincirleri umutla, sevdayla, aşkla
Kalbim acıyla damgalansın

Su erken uyanır
önce sigara karşılar beni
sonra ev kirası
dertli zeytin
küflü ekmek
kör yalnızlık.
Ve bir kelebek ırmağı
der ki şarap delidir
tütün kıskanç

esrar haindir
rakı yurtsever
eroin kurnaz
votka çalışkandır bir su kenarında
ispirto kuvvetli
nargile çarpıcı
bira hırsızdır
Umut, bulunmaz hanemizde

Kalemi hüzünle yontulmuş
defteri kısa pantolonlu
bir kış günü
gecenin ve gündüzün bedelini ödeyen
ayrılığın bedelini ödeyen
yoksulluğun bedelini ödeyen
akan kanın, işsizliğin faizini
kelepçe ve alınterinin bedelini ödemeyen
ekmeğin ve bağımsızlığın bedelini ödemeyen
toprağın bedelini ödemeyen
şiirimi bulutlar ve kederden damıtan usta
Yurdum uçarken senin şanlı ufkunda
bir kuş tufanına
bir sevinç albümüne müjdele beni
Kalbim acıyla damgalansın

Şehvetle acıkan orospular
namusla doyan pezevenkler
geceye yağan şiir heykelleri
kiralık ovalar
antika dağlar
günah ve sevap şemsiyeleri
saat cambazları
kar fidanları

toprak ağaları
acıyla damgalansın
Karınları kan dolu anne ve babalar
elma tabutları
gül kemikli kardeşler
kirazları olduran yanaklar
dişleri deneyen ayvalar
dudak izleri
hançer dokuyan kirpikler
şehir eskileri
emek faizcileri, tefeciler
acıyla damgalansın

Güvercin kadehleri
sigara karakolları
harf demetleri
asker fotoğrafları
Rüzgâr
acıyla damgalansın
Genç kızlar
memelerinden akan kanla sürsünler toprağımı
ilk söz kadınları yağmalasın
ilk kelime bir kış günü düşsün avuçlarıma

Dağ erken uyanır
önce sessizlik karşılar beni
sonra ışık kervansarayları
saçları çözülmüş duvarlar
günü geçmiş gömlekler
gelinliği kurumuş ayna
Ve uzun boylu masa
der ki meşe cesurdur
gürgen karanlık
çam münzevidir bir dağ koynunda
kavak cimri
çınar korkak
selvi öfkelidir
akasya şaşkın
söğüt kederli
gül murattır
Umut, bulunmaz hanemizde

Rimel ve sevda
ruj ve ayrılık
rastık ve özlem
gece - gündüz kafileleri
sararmış kalçaları şafağın
üçüncü sınıf mezarlar
perçemli evler
çiçek deltaları
orman ağaları
acıyla damgalansın

Sevda değil
yazı denklemleri
kirli gömlekler
umutsuzluktur bu
Aydınlık değil
namussuz sigara
nemli odalar
yalnızlıktır bu
Kan değil
ödenmeyen borçlar
kız memeleri
yoksulluktur bu

Bir kış günü. Yirmi iki yaşında
çimenlere yağandır kalbim
bu çiçeği açandır
dallara konandır
kuşları uçandır
ırmakları taşlayan
denizleri gözleyen
acıyı avlayandır
Odur saçlarını okşayan ölümün
bu esen rüzgâr
yıkılan gecekondu
dağlarımdan damlayan karanlık
yakılan orman
bankalarda biriken alınteri.
Ve odur elbette şiirlere yağan bu beyazlık

Gökyüzü erken uyanır
önce aydınlık karşılar beni
sonra sır vermez perdeler
çileli balkon
sandalye artıkları
ufukla öpüşen pencere.
Ve bir kış tufanı
der ki elma kasvettir
portakal dalkavuk
kavun akılsız
dut çirkindir
incir masum
üzüm tembeldir bir göl kıyısında
armut çılgın
karpuz hürmetli
hurma sessizdir
Umut, bulunmaz hanemizde

Ey aşkı ve zatürreyi göğsüme nakşeden
şiirimi et ve kemikten yoğuran usta
Sokakları acıyla dokuyanı
sevdası çeşmelerden akanı
mutluluğu geçmişte kalanı
aydınlığı zincire vurulanı
evlere gün ışığı serpeni müjdele artık
kalbim acıyla damgalansın
Başımda ışıklı bir rüzgâr
göğsümde serin gökyüzü
Yirmi dört yaşında. İntihar sürgünü
açayım sıkıntının yelkenini
Yirmi beş yaşında. Yeni bıyıklı
uzun erzurum kasketli ve cömert
güneyden kuzeye serseri
bir kış günü. Yirmi altı yaşında
uzun trenler, kalabalık yaylalarla geçeyim
kürt gelinlerinin bahçelerini...

BİR HALKIN MEZARDA VE HAYATTA YAĞMALANIŞININ ACI HATIRASI VE ZALİM DESTANI

Cennet ve cehennem ve dört kitap
yüz bin harf. Mor dağlar
zalim rûzigâr
— Böyle buyurdu Muhammet
kış olanda dağlardan esen rûzigâr
yaz olanda mavi karda öğrenci
mezarda ve hayatta yağmalanmış öğrenci
dar gelirli, acıyla nişanlı öğrenci
sevdasına kara yazı yazılan öğrenci
karanlık rûzigâr
— Böyle buyurdu Muhammet
kalbim artık geceleri uyumuyor
ve bir kül birikiyor içimde
nice yeni acıların külü
nice yeni yılların
nice yeni ölümlerin külü
ödenmiş zulümlerin
bitmeyen hüzünlerin
geç kalmış aşkların külü
birikiyor içimde. Cennet ve cehennem
zemzem suyu değil.
— Böyle buyurdu Muhammet
kanlı rûzigâr, mor dağlar,
içimde.

Kalbim artık uyumuyor geceleri
sabah gazeteler Ürgüp'de nişanlısı için
öldürülen talihsiz askerin acı destanını yazıyor. Gazeteler işletme vergisini, Almanya'ya kaçak giden işçileri, Fenerbahçe - Göztepe maçını yazıyor. Halkının kurtuluşu için öldürülen genç devrimcileri, yiğit işçileri, militan öğrencileri yazıyor. Hüseyin Aslantaş da öldürüldü diyorum. Bir kıblesi daha yağmalandı umudun.
Sabah. Gazeteler.
Namluya bir mermi daha sürüyorum.
Kalbim artık uyumuyor geceleri
ve gün önce balıkçı kahvelerine doğuyor
yüzümde nefes alışını duyuyorum bir kuşun
yeşil bir su gibi dökülüyor avuçlarımdan gökyüzü
şarab ve esrar. Şehr-i Sitanbul.
Bir sessizlik anıtı.
Üçüncü sınıf meyhaneler
ağır ağır dökülüyor.
Çerçevesi dağılmış oğlanlar
kıçıkırık ev piliçleri, damızlık kızlar
kırk beş numara ablalar, ablacılar
memelerinden zincire vurulmuş kadınlar
cennet ve cehennem. Gam-ı eyyam
sevgilim
bu zulm-ü aşktan ol rûzigâr dökülüyor.

— Böyle buyurdu Muhammet
kalbim artık uyumuyor geceleri
sevgilim
yüzümde uçurumlar açıyor nefesi
sevgilim
memelerinden başka okunmuyor ayeti
sevgilim
dudağından damlıyor aşk şerbeti
sevgilim. Anlat diyor. Gün doğsun
gazeteler yazmasın
yağmalanmış bir halkın tarihini anlat
tevratın ve gülün tarihini anlat
gökten yağan çocukların tarihini anlat
ölümün son iftarında
orucunu alınteriyle açan işçileri
buğdayın bereketi içinde
kıtlığın aleviyle kavrulan köylüleri
emekli, dul ve yetim öfkeleri
şehvetin kal'asında mahpus kalanları
bir sigaranın tükenmiş umuduna doğanları
sıkılmış umutların
bilenmiş hınçların
ve ödenmeyen borçların tarihini anlat
gün doğsun. Işısın dağlar. Yazmasın gazeteler

— Böyle buyurdu Muhammet
kalbim artık uyumuyor geceleri
döktüğünüz işçinin kanı mübarek olsun
döktüğünüz köylünün kanı mübarek olsun
bütün devrimcilerin kanı mübarek olsun
ramazan-ı şerifiniz mübarek olsun
ki gün doğar ışır dağlar
tüfengini omuzlar rûzigâr
çıkar dağlara
öder yoksulluğun rüşvetini
küllerim dağılır
yüz bin harf ve cennet ve cehennem
kalbim. Diner acılar
umudun alevi sönse de
sevdanın alevi sönse de
aşkın alevi sönse de
kalbim. Diner acılar
artık hedef bellidir
müjde verilmiştir
ölüm kolay kolay avlayamaz bedeni

HÜCREMDE AYIŞIĞI

1. Basım: 1974, Cem Yayınevi
2. Basım: 1984, Can Yayınları

And olsun ki çürüdü kalbimde hicran
ulaştım tadına kutsal sözlerin ve ateşin
küfrün bağışına, zulmün zevkine erdim
— ama hâlâ hasretin canımda umman

BİR GENÇ KIZIN EVDE KALMIŞLIĞININ AKŞAM KARANLIĞINA VE SOKAKLARA YANSIYIŞI ÜZERİNE

Kim alır soluğundan kızoğlankız rüzgârını
hüzünle araladığın her akşam yüzünden

KARDEŞİ ÖLÜMÜN

Vaktin kefenini biçen ellerin
adağın olsun ülkemin kızlarına
uyurken şanlı bir şafağın alnında
halk basmasıyla süslenmiş bedenin

Ölüm merhaba derken her sabah
— inancın yüreğe hıyaneti
kime değer sensiz atılan kurşun
mektuplar ve rüya tabirleri

Karanlıkta yaratılan kızların
yüzleri ve gelinlikleri aydınlık
bir bildiriydi kanınla yazdığın
ardından ağlanmayacak artık

Zulmün adresi yoktur çünkü
kurşuna karşı işliyorsa zaman
adındır acının beslediği tomurcuk
halkın hançerini bileyen kurban

Yüzünde solarken korkunun akşamı
zulmetin kuşluk vaktinde bir daha
adağın olsun ülkemin kızlarına
cesedinde açan güllerin şafağı

KUŞLAR DA ÖLÜR

Her sabah böyle ağlar mı Üsküdar
yoksul karanlığında kuşların
aşkın ve umudun bir de acının
rüzgârıyla uçarken bulutlar

Herkesten çok kendime yabancı
yaşadığımdan bir hayli yanlışsam
kim süzer gözlerimden ışığı
ölümü yüreğimde avlamışsam

Çalınsa da inancın alınteri
sessizlikle boğulsa da sesim
şafaklar yazacaktır kimliğini
ufkumu kuşatan denizlerin

Sabah olsun, giderim, sen kalırsın
kalır seninle, binlerce kuş cesedi
içimde sönmeyen o diri yangın
ve sessizliği özetlemek hüneri

Aydınlığından damlarken umutlar
zulmün ve kederin bir de acının
hâlâ barınağıysa yalnızlığın
artık her sabah ağlasın Üsküdar

BİR GENÇ KIZIN GECE VARDİYASINDA ŞAFAĞIN KANINI VE YALNIZLIĞINI EMZİRMESİ ÜZERİNE

Çiçekler ve hüzünden süzülmüş bu akşam
ağlasam kurtulmuyorum

BİR GENÇ KIZIN SABAH UYANIŞININ ÇAY BARDAĞINDA VE AİLE ALBÜMÜNDEKİ İZDÜŞÜMÜ ÜZERİNE

Çekip alıyorum akşam aralığına adını
bir güvercinin, bir umuttan, acının özsuyundan

EV KURUSU KIZLAR

Can içinde cananı vuran tanyeli
budamış gizli aşklarını kızların
döküyor siyah duvağından yılların
kadere mahkûm ilençli şiirleri

Her sabah ağlıyor rüzgârın dizinde
geçmişi bakire, geleceği haram
dul kefenlerden biçtiği gelinlikte
geç kalmış baharını yaşayan zaman

Mektuplarda yasak aşkların kokusu
kara sevdasında hüzün resimleri
var mıdır yalnızlığın baharat yolu
gülsaatlerinde rastlanan sevgili

Gençliği çalınmış kızların çeyizi
kan değil, gül desenleriyle süslense
emeğin ve aşkın gürbüz alınteri
onurlu yarınların kalbine işlense

Umudun tel örgülerine kayıtlı
rüzgârsız gönülleri içimde bahar
ölümün evlerde unuttuğu kızlar
inzal burcundan acıyla nişanlı

TEZGÂHTAR KIZLAR

Sabahı onlar uyandırır
çıplak yüzlerinin ufkundan
eksik yaşanmış bir rüyadan
gün doğar karanlığı kalır

Erkenden açılır dükkân
sevda ve yalnızlıktan başka
dizilir uykusuz tezgâha
ince tül, gamlı ruj ve hazan

Mevsimlik ders programları
ucuzluk, damping, tek fiyattır
sattıkları ipek pazen değil
harcanmış gençlik yıllarıdır

Günlerce raflarda kalayım
çürürse sevdanın kumaşı
aşkımı yaşatmaya yeter
tezgâhtar kızların rüzgârı

Sabahı onlar uyandırır
alınterinden, aşktan önce
bitmeden başlar gece
akşam, onlarla kararır

BİN KUŞ AYIŞIĞINDA

Şimdi senin soluğunda bu akşam
çiçekler ve sular kadar yalnızım
bir o kadar da esmer saçların
bin kuş esiyor sanki ayışığından

BİR BAŞINA TANYELİ

Sen ki ne hüzünler yaşadın bir başına
erisin artık yüreğinde çırpınan tanyeli
ne belaymış deme zındanda kararmak
acı da aynı imbikten çekiliyor, umut da şimdi

DOKUMADA ÇALIŞAN KIZLAR

Dokumada çalışan kızların
günleri naylon iplik, ucuz keten
emeğin, alınterinin ve aşkın
kanı damlar kirpiklerinden

Erimiş tırnaklarında al kına
tuzlu badem, eğlencelik
gençliği solmuş tül gelinlik
o çocuk yüzlü hanlarda

Çoğu hiç uyumuyor geceleri
çoğu yazlık sinemada, şarkılarda
güneş girmeyen bir romanda
bakışı aydınlık sevgili

Dokumada çalışan kızların
ben de karışsam aralarına
kuş olup konsam avuçlarına
dokusam onlarla kumaşını acının

Onlar ki yüreklerinden başka
öderler rüşvetini her şeyin
acılarından, umutlarından başka
aşkın, alınterinin ve emeğin

KARDEŞİ ACININ

Doğmadan haczedilmiş kızların
acıyla yazılmışsa künyeleri
var mıdır anılardan başka
meçhul kardeşleri yalnızlığın

Gündüz gözüne çektikleri sürme
bir de sevdanın imkânsız seheri
çalınırsa kızlığından gizlice
nasıl değer yarınlara elleri

Süzgün nazar, bol para, körkader
aşkları da hükümlü bu iklimde
ama avlanır her zaman bir kurban
geceyse şehvetin menzilinde

Avlasın beni de gül menzilinde
o gönül hırsızları ihanetin
sabrı cömert, kısmeti kapalı
ucuz ve dul kızları gençliğimin

Onlardır çünkü hicranın çeyizi
acıya alışkın, aşka yabancı
hayatın dışında hep soyadları
ve doğmadan haczedilmiş sevgili

RESİMLİ KÜÇÜK İLANLAR'DAN

Acının çeyizini işleyen kızlarla mektuplaşacağım
şiiri çalınmış, emeği yetim, aşkı issız olan yazmasın

GÜLÜN ADI NE

Yazdı. Bahardı. Gül verdim
yağmurun kamçısı yüzümde parladı
gece dişlerini geçirdi etlerime
yoksul köylüler adına
ezilmiş işçiler adına
yağmalanmış bir halk adına
gün doğdu
budadım karanlığı gül verdim

— Gülün adı ne

İlk ışık demeti kuşlara düştü
gürledi toprak
suyun hasreti dindi
ağaçlar ellerini çözdü aydınlığın
gök gürültüsünün, ulu şimşeğin
mavi gözlü gül şurubunun
elma ve gül şurubunun
barış ve kardeşlik şurubunun
hasadını devşirdim
harmanını kaldırdım
gün doğdu
dirildi ölüleri şafağın

— Gülün adı ne

Kalçası geniş dağlar uyandı
kalın kürklü ovalar
ihtiyar su
zulum üzre bir şarkı
bir yoksulluk ağıtı
toplantı ve gösteri yürüyüşü
umudun güvercinleri uyandı
gün doğdu
kalbim

— Gülün adı ne

Bir muştudur bu
geceden artan gündüze
samandan artan buğdaya
yazdan artan bahara
buluttan artan yağmura
işten artan alınterine
gülden artan umuda

Bir muştudur bu
kızların kirletilmiş anısına
balkonlardan düşen çocuklara
anne zamanına
baba takvimine

Bir muştudur bu
şafaktan artan ölülere

— Gülün adı ne

Sabahtır, sevgilim
bir şahin yavrusu
kuş kesimi
yaprak dökümü
ses birikimidir
kalbim
güneşe serilmiş salça
iste kurutulmuş patlıcan
ipe dizili bamya
tarhana
ve tandır ekmeğindeki alınteridir
kalbim
yoksul köylüye umut
direnen işçiye alevdir

Sabahtır, sevgilim
vuslat üzre bir şarkıdan
bir eli Hınıs'ta gül devşirir
bir eli saçlarının arasında
her akşamüstü penceredédir
her gece bahçelerin koynunda
yoksulluğun kadirbilir koynunda
yalnızlığın acımasız koynunda
kuş besler, gül emzirir

Sabahtır, sevgilim
bende kalır bedeni
uykusu Dicle'den, Fırat'tan gelir
hicran üzre bir şarkıdan
gün vurmuştur dağlara
uyanırım
evlerin saçını tarayan rüzgâr
serinliğimi tazeler ve kaybolur ufukta
bende kalır dikeni
kokusu Van'dan, Suvaz'dan gelir

— Gülün adı ne

Öğleyin
Ardahan'la Kars arasındadır

İkindileyin
can ile canan arasındadır

Akşamleyin
cennetle cehennem arasındadır

Geceleyin
toprağın sesini yontmaktadır

Ey tabutunu gökten indiren
zar tutmayan öfke
bilenmiş hınç
yaşlı hüzün
gün doğdu, uyandım
yüzümde bir yıldız yağmuru
kıyamet sûresi kuşlar
ve sevgili bahardır
ey zamansız geçilen hayat
hileli su
hayın rüzgâr
zalım dağ
durmadan tırnaklarını kemiren
ve sınıfta kalmış ey çılgın ay ışığı
gün doğdu
kıblem, gül sesidir artık
kâbem, gül bahçesi

Bir muştudur bu
atmaca başlı çocuklara
günah biçen babalara
yalnızlığı küllenmiş kızların
annelerden geçen mezarlarına

Bir muştudur bu
habersiz gelen konuğa
çalınan alınterine
faizi ödenmiş yoksulluğa
sevda üzre bir şarkıdır
ağanın vurduğu köylüye
patronun ezdiği işçiye
can ile ödenen rüşvete
zulum üzre bir şarkıdır
dağlarda gürleyen sese
yürekte çağlayan suya
kan ile beslenen devrime
umut üzre bir şarkıdır

Bir muştudur bu :
şafakta kalan şehitlere

— Gülün adı ne

Gün doğdu. Uyandım
acının hançerini biledim
umudun kazmasını biledim
hayınlığın tırpanını biledim
zulmun kılıncını
aşkın hızarını
sevdanın bıçağını
öfkenin baltasını yeniden biledim
dikensiz aydınlığım uyandı
toprak, memelerini dayadı ağzıma
yüzümde bir gül demeti
ağaçlar
ve kuşlar

— Gülün adı ne

Yazdı. Bahardı. Gül verdim
yağmura da gül verdim. Kar altında
umudunu toprağa ekenlere de
çilenin buğdayını biçenlere de
acının şerbetini içenlere de
ol esrar-ı aşk üzre berdûş
bir uslanmaz sevda için hû çekenlere de
uyudum uyandım gül verdim

Gün doğdu. Kalbim
artık mahkûm değil yalnızlığa

YAZ

Kan fışkırıyor topraktan. Yaz geldi
dağlara. Pınarlarım kurudu.
Yüzümde karanfiller kurudu.
Günler uzun, şehvetim bereketli
Karanlığımın tarihi artık yok. Başımda
aydınlığı tazelenmiş günlerin rüzgârı
Yaz geldi. Kalbim
bembeyaz yüzünde kızların
ve uzun ince bacakları arasında
bir kuş tufanı şimdi

PENCERE

Geçit vermez mi sular
Kızılırmak, Ceyhan, Dicle
kin bağlamışsa yüreğin
zamansız bir ihanete
geçit vermez mi sular
kanarken ağzından öfke
umudun sesiyle tüfeğin
geçit vermez mi sular

Ölüme doymayan toprak mısın
Gümüşdere, Bozdağ, Anavarza
can ile bezenmiş cananda
can tohumu solmuşken
ölüme doymayan toprak mısın
yiğidim geç ölülerden
özgürlüğün şafağı doğacaksa
ölüme doymayan toprak mısın

Işır mı sevdamıza gökyüzü
Pasinler, Mardin, Çanakkale
öperken sevincin aydınlığını
taze bir ufkun penceresinde
ışır mı sevdamıza gökyüzü
tutsaksa gönül bir yoksul zincirde
kalbini dağlıyorsa umudun sancağı
ışır mı sevdamıza gökyüzü

O zalım suları geçersin bir gün
zındanlara otağ olsa da sesin
ağıdın yanar yalçın dağlarda
Fırat, Diyarıbekir, Çankırı sabahı
kefeninden soyarsın toprağı bir gün
kalbine ayarlıysa yurtsever saatin
alevlersin özgürlüğün sonsuz şafağını
kuşlarım doğar, gökyüzünü o gün

AĞIT

Kağnılar akıyordu dağlardan
Geceydi. Vakti emziren rûzigâr
tüfenk ve inanç, umut ve mermi
ve çetelerin aydınlık yürekleri
yağsın diye şafağına bağımsızlığın
uçan kuşlardan çaldın zaferi.
Şimdiyse o aydınlık günlerden
yağmalamışlar genç ölümleri
ve hâlâ akıyor kağnılarla dağlardan
aşkın, alınterinin ve acının şiiri

VUR

Buğdayın, petrolün ve alınterin
yabancı ırmaklara akıyorsa
su dursa bile sen durma
alnından kaderini çalanı vur
ağzından alınmış olsa da sözün
can, yüreğinden damıtılsa da
— acılar kardeşindir senin
kan sussa bile sen susma
hayından zalımdan doğanı vur
gönülden doğan acıyı vurma

TUZAK

Nefretin adresini mi soruyorsun
cinnet yağmurunda kimsesiz kuşlardan
rüzgârı çalınmış yalnızlığımı mı
sevdanın adresini mi soruyorsun
ayrılığı mavi, hüznü beyaz uçan

Yüzüne ay doğmakta. Seviyorum seni

Sensin çılgınlığımın zalım kaynağı
elemin aşktan damıtılmış alevi
taşarken yüzünden hicranın ırmağı
zulmetin vahasını mı arıyorsun
bakışı gül sesi, gülüşü yaz açan

Yüzüne ay doğmakta. Seviyorum seni

Fırtınası çalınmış işte umudun
gençliğimin şafağı da haczedilmiş
acının ve aşkın tarihini yazmadan
su menzilinde akşam mı avlıyorsun
ikindisi kumral, baharı az olan

Yüzüne ay doğmakta. Seviyorum seni

Çile kuşatılmaz demedim mi sana
nur heykeli, gün avcısı, ay alevi
yüzü bereketli sevdalar tuzağı
kalbimin adresini mi soruyorsun
soyadı hüzünlü, adı naz anılan

Yüzüne ay doğmakta. Seviyorum seni

GÜNDEM

Ölüme adanmışsa kalbin
dağ mıdır konuşan sesinde
ağlasın suların annesi
ecelin sesi erisin deme
ölüme adanmışsa kalbin
sana vaadedildi işkence

Eşi yaratılmamış zulmette
kıyımlardan tüten bu kâbus
bu zehri boğulmuş kasırga
inkârın gündemidir deme
eşi yaratılmamış zulmette
sana vaadedildi işkence

Şafağı ören cesedinle
kanarken acının pınarı
zulmün cevheridir bu deme
uyansın çeliğinden sesin
şafağı ören cesedinle
sana vaadedildi işkence

HÜCREMDE AYIŞIĞI

Sesimi sesinin üstüne koyma
kara gecede, karanlıkta, acılı
yüreğimde yeşerdiyse de alevi ölümün
kan boğmadı daha korkuyu
kırılmadı kin ve öfkenin fidanı

Sesini sesimin üstüne koyma
ağzımda prangası tutuklu rüzgâr

Yanlış arama ölümden başka
kurşuna dizilen resimlerde
acıyla örülmüşse cesetler
ve ağlıyorsa hücremde ayışığı
üzgün değilim, hüzünlü asla

Yanlış arama ölümünden başka
sırtımda falakası tutuklu rüzgâr

Yüreğimde mezarlar açma artık
kazıdım hücremin duvarına çünkü
zamanı kucaklayan öfkemi
acıdan üretilen sesimi
gençliği damıtılmış günlerimi

Yüreğimde mezarlar açma artık
elimde kırbaçları tutuklu rüzgâr

Çıplak taş, demir kapı, sessizlik
korkuyu mu bekliyor o nöbetçi
niçin hiç konuşmuyor yıldızlar
şafak söktüyse nerde kar filizleri
uyusam uyansam her yerde bahar

Çıplak taş, demir kapı, sessizlik
sesimde zincirleri tutuklu rüzgâr

Tek değilim artık, çoğaldım ölüme
deli rüzgâr, çıplak suyun rahminde
artık ne hücrem, ne yalnızlık
eskisi gibi düşmanım
ama hâlâ yanıyor yüreğimde işkence

Tek değilim artık, çoğaldım ölüme
yüzümde kelepçesi tutuklu rüzgâr

— Söyle kim hak kazandı ölüme

BAHARIN VAKTİ

Bu bahar erken geldi ölümün vakti
çiçeği açmamıştı henüz günlerin
ecel erken geldi, acı da, hüzün de
ama hiç sönmedi umudun alevi
ağlıyor işte aydınlığın bedeninde su
ve daha da canlı inancın yüreği

GÜL RÜZGÂRI

Bahara göre ayarla saatini
sabahın alnını okşarken kuşlar
kan seli, kin mahşeriyse şafağın
zındana göre ayarla vaktini
umudu besleyen gül rüzgârında
dağların yüreğindeyse yazgın

SU MAHŞERİ

Su ince, çiçek narin, gün hoyrat
düşmüş yollara, yüreğinde kelepçe
şurada ne kaldı bahara varmaya
çürüyor işte o ıssız karanlık gece
ve geçiyor bedeninden bir su yalımı
bedeli ödenmemiş alınterindeki mucize

KIYIM

Umudun dağları viran, suyu kırık
fidyesi acıyla ödenmişse aşkın
bu hükümlü gecede, bahar kıyımında
kalbinde rüzgâr tenli kan fideleri
ve mahpus sevdalar üretmekten başka
yalnızlığa tahammül için ne yaptın

ÖZLEM

Sesimi biriktirmiyorum artık ağlama
ne kadar gelişmiş olsa da acı üretimi
yüz binlerce kuş uçurdum hüzünden arınmış
sen ki zehrini soydun sevdanın ve zamanın
sesimi biriktirmiyorum artık ağlama
kalbimde özlemi yok imkânsız baharların

CEMRE

Çiçeği solmamış sevdanın, kahrın gecesi
soluk alır mı bu seherde gurbet
gözlerimde dağlardan yontulmuş kasırgalar
uyuyorum yamacında bir umutsuz selamın
daha düşmemişse de rüzgârın ilk cemresi
yağıyor işte yüreğime bin türlü bahar

HASAT

Dar kapı, dar pencere, geniş yürek
kapamışlar baharı bir hücreye
ak alnında binlerce söz demeti
hasadını devşiriyor şafağın
sanki ölüm değmemiş bedenine
uçuyor alevinde aydınlığın

DÜZELTME

Adını yanlış yazmayın baharın
ölümün, aşkın, acının adı gibi
okunmasa da zamanın adresi
adını yanlış yazmayın baharın
ki çiçeklenip kuşlansın sesinizde
umudun, inancın, sevdanın bereketi

GÜLAĞBİ

Kış gitti, eridi zulmetin karı
çiçek açtı kuşların gülağbisi
zaman uryan, gün aziz, yürek yangın
ama hâlâ dinmedi zalım sancı
hâlâ avlanıyor bedende ölüm
kanımdan kanı damlıyor baharın

KUMAŞ

Can solmuş, yemin yeşermiş inkârda
zulmet hâlâ rüzgâra yabancı
hâlâ yüreğini teyelliyor baharın
ve umudun biçtiği elbise
şafağın bedenine yakışsın diye
alınteriyle dokuyor kumaşını halkın

EYÜP

İçerdeydin ama tutuklu değildi söz
umut da, rüzgâr da, inanç da
çıktın aydınlığına bir sabah sevincin
umut da, rüzgâr da, inanç da
sevdasını canla ödeyen dost, hoş geldin
geride kalan borç ahfadına merhaba

FIRTINA

Yalnız resmi kalmıştır rüzgârın
acı filiz vermez bir daha seste
yağmalanmaz böylesine halkın baharı
nereden eserse essin fırtına
su yaksın, ateş boğsun şafağı
yalnız resmi kalmıştır inkârın

And olsun ki alevini boğdum işte acının
soldu elemin ışığı ve haczedildi zulmet
rehin değilim artık rüzgârına mihnetin
— ama hâlâ kanıyor sesimden gurbet

ÇIRAK ARANIYOR

1. Basım: 1978, Cem Yayınevi
2. Basım: 1980, Cem Yayınevi
3. Basım: 1984, Can Yayınları

ANAYURDU ÖLÜMÜN

ELİM SANATA DÜŞER USTA
DİLİM KÜFRE, YÜREĞİM ACIYA
ÖLÜM HEP BANA
BANA MI DÜŞER USTA?

KITABE

Sayısız hamd ve minnet bir avuç toprağı
can ışığıyla süsleyen halka yaraşır. Çeliğin bedenindeki ateşi üfleyen, suyun pamuğunu dokuyan, kömürü karanlıkta avlayan odur. Zulmü kahrıyla boğup şafağın kandilini yalnız o yakar.

Acı ve hüzünle yazılmıştır tarihi

Hıyanetin okları ulaşmaz alınyazısına.
Dağlardan zemheriyi, denizlerden rızk ve eceli, uzun gurbetlerden bereketi çalandır o. Onun ellerinde yumuşar sonsuz göklerin ve kudretli çağlayanların ölümsüz mermeri.

Kıyım ve hicranla yazılmıştır tarihi

Alınterinden başka azığı yoktur, sadaka
kabul etmez. Ama hükümranıdır zamanın boyun eğse de sabaha, kölesi olsa da akşamın. Tevekkül ve acıyı kendine, kendini kadere bağışlar diye bilinir taş baskısı hüzünlerde.

Zulüm ve isyanla yazılmıştır tarihi

Bir gün düşkünlük tandırında kordur yü-
reği, bir gün atlas sofralarda katığı çürümüş somun.
Can süzülmüş diye bilinir hasretinden, gurbet sılasına
karışsa da, söz çalınmıştır ağzından. Sessizliğiyle sarsar
cihanın bedenini.

Sevda ve kaderle yazılmıştır tarihi

Toprağın harcındadır,
suyun rahminde
ateşin soluğunda.
Yıldızla da konuşur.
bulutla, rüzgârla da.
Bin ölür yüz bin dirilir
Rahmeti tükenmez

Umut ve sevgiyle yazılmıştır tarihi

Emeğin, onurun, inancın hazinesi onun
mülkündedir; yalnız odur aşkın, acının
ve sevginin sultanı

ANIT

Halkın ulusu, rüzgârın kardeşiydi onlar
ateşin öğündüğü üç alınteri nebisi
bir şafak vakti zulmün dehlizinde
yiğitlik anıtını süsledi bedenleri

Biri engin denizlerle arkadaş
biri inancın cömert definesi
biri sabrın korkusuz aslanıydı
onurun mescidi şimdi cesetleri

Halkın ulusu, rüzgârın kardeşiydi onlar
ölüme taviz vermedi hiçbiri

MENZİL

Onlar ki aydınlık üzre
ecel toprağına
umut
ektiler. Ay dolandı vay deli gönlüm

Ölüm şaşırdı menzilini

Onlar ki karanlık üzre
korku mazgalına
zulüm
serdiler. Ay dolandı vay deli gönlüm

Ölüm şaşırdı menzilini

Onlar ki cehennem üzre
yürekten
cennet
süzdüler. Ay dolandı vay deli gönlüm

Ölüm şaşırdı menzilini

ANAYURT

İnkârın bereketi seni üzmesin
feryat pusuda beklese de hayatı
ecel gündemden silinmiştir artık
cizyesi alınmıştır kurtuluşun
ama hâlâ acıyla mühürlü nefesin

Ölüme kavuşmada acele etmedin
ve kendi lanetinde boğuldu cellat
sen rahmetini bağışladın can üzre
o zillet ve ihanetle damgalandı
ama hâlâ acıyla mühürlü yüreğin

Gözyaşı çok uzaktır şimdi senden
ateş ve inkâr, kin ve yalan uzaktır
uzaktır şimdi karanlığın menzili
ama hâlâ acıyla mühürlü bedenin
— Ölüm anayurdunu arıyor hâlâ

BİR DAĞ YAMACINDA

Bir dağ yamacında durmuşsun, rüzgârın tükenmiş
kuşların ve ağaçların sesi tükenmiş içindeki sessizlikte
yağmur yağıyor
kuşların, ağaçların, toprağın sesine değil de
kirpiklerinden süzülen buhara yağıyor sanki yağmur

dağlarda boy veren yollara
yollarda rehnedilmiş kamyonlara değil de
garibim şoförlerin uykusuna
mâvinlerin gözbebeklerindeki ışığa yağıyor
yüzünden çağlayan pınarlara değil de
yüreğinden çözülen rüzgâra yağıyor sanki yağmur
bir dağ yamacında. Elini uzatıyorsun
parmaklarına değdi değecek bir gökyüzü uzakta
alnına kondu konacak bir atmaca yanıbaşında
saçlarını öptü öpecek bir hüzün kollarının arasında

Bir dağ yamacında durmuşsun
yüreğinde tarifsiz bir telaş
sılan da tükenmiş vuslatın da

Bir dağ yamacında sis içinde ladinler, çamlar, meşeler
mavi gürgenler
yeşil köknarlar
sarı ıhlamurlar
kavaklar

Bir dağ yamacında yeraltındaki tohumdan
göğün derinliğindeki turnalara kadar bütün kuşlar
sararmış üç beş parça bulut
yaylalar
sis içinde

Dünya sis içinde ve sen yüzünü yıkıyorsun bir serin pınarda
atardamarları kesilmiş bir dağ yamacında
meyva da tükenmiş tohum da, bir kolun kesik

Bulut diyor ki

"Daha yeni düştüm derde
yem olurum kuşa kurda
yüce dağlar oldu perde

İhtiyarlık şu canıma
yoksulluk ocağıma
kar yağdı ömrüm bağına

Gönül bağım talan oldu
seviyordum yalan oldu
seni benden alan oldu

Nerdesin söyle canım nerdesin
akşam oldu karagözlüm nerdesin"

Akşam. Hasadını devşiriyorsun zamanın bir dağ yamacında
ışıklar içinde yüzün
yüreğinde tarifsiz bir telaş, yağmur yağıyor
canla dölleniyor tohum
kanla sürülüyor tarla
alınteriyle biçiliyor başaklar
kuşların, ağaçların, toprağın sesini dinliyorsun
akşam, bir dağ yamacındasın, rüzgârın tükenmiş
kuşlar
ağaçlar
yıldızlar ve bütün kâinat sis içinde oysa
yalnız sessizlik soluk alıyor
yaz mı bahar mı belli değil
akşam
umut da tükenmiş umutsuzluk da

Gündüzün sis içinde
gecenden çalınmış yıldızlar
bir dağ yamacında

Su ağır ağır akıyor
ses ağır ağır
elektrik ağır ağır akıyor bedeninden
ihanet ağır ağır
bir dağ yamacında

Bileğindeki kelepçede binlerce kuş resmi
binlerce defne dalı
duman artığı
falaka
şok

Saçlarını tarıyorsun arkası kuşlu bir aynada
yüreğinde tarifsiz bir telaş
yaz da tükenmiş bahar da, bir kolun kesik

Rüzgâr diyor ki

"Daha sonra da bayıldım. Ayıldığımda kendimi yarı çıplak yerde sular içinde buldum. Beni zorla yerden kaldırıp koşturmaya çalıştılar. Bir yandan da belden aşağıma tekmeler indiriyorlar, copla kafama vuruyorlar, duvardan duvara çarpıyorlardı. Daha sonra ellerimi zorla zapdederek, sırayla ellerimin üstüne ve içine copla vurdular. Bütün bunlardan sonra vücudumun her yanı şişmiş, morarmış ve ayaklarımın üzerine basamaz hale gelmiştim."

Bir dağ yamacında durmuşsun, rüzgârın tükenmiş
zaman akıp geçiyor, bir karanlık kalıyor ardında
koca Munzur'la yaslı Süphan'dan, Toros yaylağından
bir karanlık bıldır Palandöken'de içtiğin hicrandan.
Bir karanlık Zonguldak'ta maden ocaklarında
alevini çalıyor kömürün
bir karanlık Amasya'da, Manisa'da
özsuyunu çalıyor elmanın, üzümün
bir karanlık Adana'da, Aydın'da
umudunu çalıyor pamuğun
bir karanlık Konya ovasında, Pasin yaylasında
bereketini çalıyor arpanın, buğdayın, yulafın
bir karanlık Divriği'de, Raman dağlarında
tohumunu çalıyor petrolün ve çeliğin.
Bir karanlık bıldır gittiğin gurbetten özlemini çalıyor vuslatın

Ateş
değer değmez fitile
patlıyor dinamit

Birden patlıyor grev
gece vardiyasında
davul
zurna
halaylar

Birden patlıyor grev
artık çalınmayacak alınteri
kömür, elma, üzüm, pamuk, arpa, buğday, petrol, demir
işgücü
elemeği

Dünya sis içinde ve sen onurunu işliyorsun bir mavi tuluma
zaman akıp geçiyor, bir direnç, bir inanç kalıyor ardında
bin işkence yüz bin hücreden, bir kolun kesik

Sevda diyor ki

"İşkence, görevli bir memur ya da onun gözetiminde bir başka kişinin, herhangi bir insana bedensel ya da fikri acı ve ıstırap verecek bir eylemdir, ve bu, kendisine işkence yapılan kişiden bazı bilgiler almak ya da onu itirafa zorlamak veya onu cezalandırmak ya da sindirmek amacıyla yapılmaktadır."

Ölüm ilgilendirmiyor artık seni, cinayet ilgilendirmiyor
bir dağ yamacında, pınarlar kadar berrak bir şafakta
köylüler geçiyor Zapsuyundan ve tanıyor seni
işçiler geçiyor Eyüp'ten, Kartal'dan ve tanıyor seni
ölüm geçiyor atardamarlarından ve tanıyor seni
kuşların, ağaçların, toprağın sesini dinliyorsun.
Ölüm ilgilendirmiyor artık seni, işkence ilgilendirmiyor
ışıklar içinde yüzün
yüreğinde tarifsiz bir telaş
sabah, vardiyadasın bir dokuma tezgâhında
öğle, bir yürüyüştesin pankartlar afişlerle dalga dalga
akşam, nöbetini tutuyorsun bir grev çadırında onurun
rüzgâr tanıyor seni
bulut tanıyor
elini uzatıyorsun bir dağ yamacında, bir kolun kesik

Neşter
yarıyor karanlığı
ve birden boşanıyor gözlerinden karanlık

Yağmur diniyor
birden bir ışık içinde
köknarlar
gürgenler
ceylan bakışlı kavaklar

Sis dağılıyor, rüzgâr külünü savuruyor bulutların
birden bir ışık içinde
alınteri
inanç
bilinçle örülü duygular

Bir mermi daha sürüyorsun ve basıyorsun tetiğe
bir dağ yamacında, yüreğinde tarifsiz bir telaş
ölüm de tükenmiş ölümsüzlük de, kolun kesik değil ama

Ateş diyor ki

"Kendini halkın bağımsızlık ve devrim kavgasına adamış, antidemokratik baskı ve uygulamalar sonucu bir yurtsever arkadaşımızı daha kaybettik. Ailesine ve tüm devrimci arkadaşlarına başsağlığı dileriz. Cenazesi yarın..."

ZAMANI UMUDA AYARLA

SEVDA NE YANA DÜŞER USTA
HİCRAN NE YANA
YALNIZLIK HEP BANA
BANA MI DÜŞER USTA?

ZULA

Yıllar geçti unutmadım adını
ışığı çalınmış ol vuslatta bile
nereye gitse zulasında bin gurbet, bin sıla
binlerce rüzgâr demeti ve karanlığım
yıllar geçti unutmadım adını
yalnız onun rahminde canlıydı inzal

SERMAYE

Yüzünde çiçek açsın diye çocukların kâbesi
günlerce alevini emzirdi cinnetin
şimdiyse uzakta kendi rüzgârından
kadere ve şehvete kurban kiralık bir aynada
vergisini bile ödeyemiyor özlemin
kan değil ağzının ucunda binlerce yarasa

MUMYA

Ecel sayılı günlerde gelse de
kan konuşmaz, zehirler sesimi
ve sadece lanetimi bağışlar
sadece ölümü denerken ustadır
ecel sayılı günlerde gelse de
içimde seslenen binlerce mumyadır

KEDERLE

Bir candan bin ölüme kederle
ulaşsın yüreğinin rüzgârı
gün doğsun alev yağsın dağlara
özlemin tutuklasın zamanı

Gülü solsun cefakâr ecelin
kesilsin şahdamarı mekânın
bir candan bin ölüme kederle
eğer kardeşiysen fırtınanın

Tövbesi bozulsun ol esrarın
ol sevda rahmindeyse bereket
bir candan bin ölüme kederle
o zaman haram edilsin cennet

Çalanlar da inancı yürekten
ince uzun beyaz karanlıkta
bir candan bin ölüme kederle
yeşersin bedenin yıldızlarda

Ayrılık çağıdır artık, hazırlan
bir candan bin ölüme kederle
kanasın yüzünde ayışığı
cesedin şafağı eritse de

EFKÂRLIYIM DAĞLAR KADAR

Gününü ölüme ayarla
öncesi yok, sonu bilinmez
bu sınırsız yalnızlıkta
dün gelmiş gibi Erzurum'dan
geceni gurbete ayarla
yansın ecel toprağında
mavzer tutan ellerin
Mardin'de bir sabah, erken
nergis yağmurları üzre
korku pınarları üzre
deli şahbaz baharleyin
dağlardan çalayım seni.

"Kahpe felek, zebun dünya
yüreğime hicran yağsa
beni deryalara salsa
efkârım var dağlar kadar"

Ölümü sesine ayarla
erimiş olsa da günler
yetim, karanlık bir hücrede
yağmalansa da inancın
ihanetin kör alevinde
İzmir'de bir sabah, erken
yaradılmışlar içre mübarek
bedeni dirence ayarla
rüzgâr ummanları üzre
umut tufanları üzre
deli şahbaz baharleyin
sulardan çalayım seni

"Pınar başından bulanmaz
inip ovayı dolanmaz
sesim sesine ulaşmaz
efkârım var dağlar kadar"

Saatini umuda ayarla
çürüyüp gitse de gençlik
Sinop'ta bir sabah, erken
yüreğin toprakta, derin
yüzün alevden bir deniz
gibi kalsa da karanlıkta
eceli avlasın nefretin
kanını öfkeye ayarla
bulut tuzakları üzre
gönül yaraları üzre
deli şahbaz baharleyin
göklerden çalayım seni

"Güneş belimde hançerdir
sevdam onunla süslenir
artık sevgilim gurbettir
efkârım var dağlar kadar"

CEVAHİR

Yargılı yürek, tükenmiş zaman, gafil ölüm
geldin ve gözü yaşlı bir dağ yamacında
çürümeye bıraktın ecel nakışlı bedenimi
rüzgâr başaklarından biçildi kefenim
ağzına sükût mührünü vurmuş
hangi yalnızlıklara uçuyorsun şimdi

YILDÖNÜMÜ

Küçücük odamda karanlığın dizine koyup başımı
canını canıma kattığım günleri düşündüm bu akşam
yalnızlığın gözlerinden öpüp saçlarını okşadım rüzgârın
sevdamızın dudaklarından sevinci emdim bir de hüznü ve ayrılığı
küçücük odamda karanlığın dizine koyup başımı
düşündüm bu akşam, meğer ne çok hisli sevmişim ben seni

GÜNDEM

Bu gece uyumasak da olur, hadi sevinci tazele
sevdayı tazele emzirsin yıllardır pas tutmuş yalnızlığımı
sevsen de sevmesen de son elvedasıdır bu ömrümüzün
ko dursun öylece elin elimin, dilin dilimin içinde
bu gece uyumasak da olur, şimdi sevişelim sevgilim
aşkımızın ve çılgınlık ve sevişmek çünkü hâlâ gündemde

TERDEN SÜZÜLEN RÜZGÂR

GURBET NE YANA DÜŞER USTA
SILA NE YANA
HASRET HEP BANA
BANA MI DÜŞER USTA?

USTA

Öfkene avlanma, acıya alışmalısın
ustan ki tütün rejisinde daha dün
parmaklarından akan kanla sarmıştı
umudun ve inancın yaralarını

Bugün grevdesin, örsüne muhkem vur
mavi gömleğin uyandırsın gökleri

Bugün grevdesin, vidaları yağla
mavi gömleğin çoğaltsın denizleri

Ölüm orucunda işte ilk vardiya
seninle yürüyor zaman, sensin umman

Onurunla bezenmiş bütün fabrika
alınterindir şimdi acıyı onaran

Bugün grevdesin, korkuya aldanma
mavi gömleğin derlesin afişleri

Bugün grevdesin, bayramda sendika
onurunla bezenmiş bütün fabrika

Öfkene avlanma, acıya alışmalısın
ustan ki dokuma tezgâhlarında daha dün
damarlarından akan terle sarmıştı
hayatın melhem tutmaz yaralarını

Ustan ki kömür ocaklarında daha dün
alınterinden süzmüştü içtiğin rüzgâr

KAMPANA

Gün doğmadan açıyorum dükkânı
kuşlar uykuda daha, ağaçlar uykuda, yüreğim uykuda
ağzımda akşamdan kalma kıyak bir cigara
kulağımda elektrik zilleri, sirenler
— Usta çayı demledim, bakır tavında

Bingöl'den geleli dört yıl
fincan kadar bir dükkân
işliğini giy
ortalığı süpür
tezgâhı düzenle

En tiz çan bakır, kalay ve fosfattan dökülür
fil kadar çanlar dökmüş ustam
biri Galata'daki büyük kilisenin avlusunda
biri bizim orda Güllübağ istasyonunda kampana
biri Fatih-Harbiye tramvayında
biri solgun bir fesleğen gibi duruyor ustamın çocukluk anılarında
(En çok bu çanı seviyorum nedense)
Her gün öğle paydosunda bu çanı anlatıyor ustam
askerden daha yeni gelmiş o zaman
bileğinde bir döğme ki hâlâ durur
bir mavi ejderha, sular içinde, kolları arasında bir kadın
gövdesi ejderha, başı aynı insan sureti
askerliğinden kalan tek hatıra
o zaman elektrik nerde, sirenler nerde
iş gani, parada bereket, gücü kuvveti yerinde
körüğe bastıkça, örse vurdukça genişliyor dükkân
sanki Kızılırmak'tır, tarihi şanlı Toroslar, sanki Haymana ovası
sınırsız boşluğunda bir güz sabahının

Bir günde dökermiş fil kadar çanı derler

Şimdiyse küsmüş bakıra, kalaya, fosfata, kömüre
çekice, eğeye, tuza, keskiye, örse, ekmeğe
ışıl ışıl bir sevince, alınterindeki rüzgâra
seste yansıyan cevhere
öfkeye

Şimdiyse yırtık bir resim gibi rafların rutubetli kokusunda

Bingöl'den geleli dört yıl
çekicin sapı kırık
ustamın gönlü
sanırsın çan değil döktüğü bir küskünlüğün izdüşümü

Tuvalet penceresinin karşısı koca bir han
çoğu terzi, konfeksiyoncu, ütücü bir sürü kız
ne zaman pencereden baksam saçlarını tarıyor biri
hafifçe dizleri açılmış birinin, yüzünde bir dalgınlık esintisi
bana mı bakıyor içimdeki suya mı düşüyor ağzının gölgesi
biri sürfüle mi, teğel mi ne, elinde iğneler iplikler yüksükler
soluk bir çay bardağına damlıyor alınteri
usulca bir cigara yakıyorum
gözbebeğimde Cemil kalecilerin korkulu rüyası, her maçta üç çeken
gözbebeğinde Türkân Şoray, Fatma Girik, Arzu Okay
en çok da Gökben bir şarkıda
"Ben dün gece bir rüyada
Yaşıyordum sanki
Dansettiğim kollarında
Genç kızlar dolandı
Sağında solunda
Sen ise beni seçtin
Cennete döndü dünya"
Bir cigara, bir cigara daha
zülfünü okşayıp işareti çakıyor hemen
Akşam sekizde, otobüs durağında ama ablamı ekersem"
ve patlıyor birden ağzındaki ciklet

Ustam çok kızıyor böyle sık sık tuvalete gitmeme
bu yaşta cigara, ciğerlerin zift tutacak, ben askerken
öksürüğü geliyor derinlerden

Bingöl'den geleli dört yıl
dişleri aşınmış eğenin, tutmuyor kerpeten
aşınmış yüreğimdeki ülüzgâr
sanırsın çan değil döktüğüm bir özlemin izdüşümü

En tiz çan bakır, kalay ve fosfattan dökülür
fil kadar çanlar dökmek istiyorum
hiç olmazsa bizim orda Güllübağ istasyonunda kampana kadar
ama hep aynı kömür yanıyor ocakta
hep aynı öksürük, aynı ses ustamın puslu anılarında
sanki hiç Fener-Beşiktaş maçına gitmemiş
hiç film görmemiş Türkân Şoray'lı, Ayhan Işık'lı, Arzu Okey'li
hiç ağlamamış Orhan Gencebay'ı, Selahattin Cesur'u dinlerken
(Akşam Orhan Gencebay'ın "Dertler Benim Olsun" pilağını alayım
bir de resmini aynanın kenarına asmak için)
Hiç sevgilisi de olmamış galiba bir otobüs durağında bekleyen

En tiz çan bakır, kalay ve fosfattan dökülür
davara tak dağlardan dağlara ulaşsın sesi
paytona tak şeneltsin yolları sesi
arabaya tak hele bir de yanında mavi boncuklar olursa
trene tak bir gurbetten bir gurbete dolaşsın sesi
ama hep aynı cevher süzülüyor alınterimden
aynı ülüzgâr çekicin suyunda, alevin yalazında, pazularımda

Fincan kadar bir dükkân
ocağı yak
madeni hazırla
ateşi körükle
bağlanmış bir kez nasibin, zor zanaat
vuruyorum vuruyorum vurdukça büyüyor avuçlarımda nasır

daha yeni terlemiş bıyıklarım
büyüyor kollarımda sapına sevgilimin adını yazdığım çekiç
vurdukça büyüyor sabır ve küçülüyor nedense sefertasımda lokma
Bingöl'den geleli dört yıl
— Usta çayı demledim, kalay tavında

Bingöl'den geleli dört yıl
telsiz duvaksız bir külüstür ocak
körüğü pas tutmuş bir usta
sanırsın çan değil döktüğü bir yangının izdüşümü

Gün batarken kapıyorum dükkânı

BEYAZ KEHRİBAR

Mercan yokuşunda ahşap han odası
taş parçaları, kömür tozu, iplikler, el tornası
benzi solmuş gençliğim
küf kokusu geldiğim gün pencerenin pervazına astığım ayna
loş
karanlık resimler : ömrü tavan arasında geçmiş uykunun resmi
acemi yürekte kül bağlayan gurbetin resmi
sıvaları dökülmüş özlemin resmi
ince uzun
gülmeyi unutmuş yüzüm
avuçlarıma sığmayan bir hüzün

Sabah ezanıyla fırlıyorum yataktan
bir kadın akşamdan kalan çamaşırları topluyor balkonda
çiy düşmüş kaşlarının arasına
bir çocuk elinde gazeteler köşeyi döner dönmez aydınlanıyor
kentin yüzü
sesi alıp gidiyor gecenin zifirini
cama vuran ışıkta saçlarını tarıyor bir güvercin
bir vapur düdüğü gölgesini düşürüyor gökyüzünden
bir bulut elini yüzünü yıkıyor evlerin
bir rüzgâr usulca söndürüyor ufkun kandilini

Usta gelmeden tozunu almalı tornanın, bıçakların, anıların
hiç iz kalmamalı dün gecekî rüyadan
geldiğim günden beri öylece duruyor testide su
testinin suyunu değiştirmeli
geldiğim günden beri öylece duruyor duvarda Kraliçe Süreyya

Âşık Veysel
Hazreti Ali cenge durmuş Kan Kalesi önünde
usta gelmeden tozunu almalı resimlerin bir de gençliğimin
geldiğim günden beri duruyor anamın mektupları koynumda
bir acılı türkü
bin gurbet
usta gelmeden tozunu almalı kederin ve özlemin
bir de benzi solmuş gençliğimin

Çay hazır, ekmek sıcak, gün başladı mı usta
sokaklarda gürültü kıvılcımları
az zeytin, az ekmek, kürt böreği, çay hazır
çok insan, az uyku, örümcek bağlamış bir gün daha
az sevinç, az umut, ekmek sıcak
usta başım dönüyor gün başladı mı
kızlar geçiyor gözlerimin içinden overlokçu, ütücü, ilikçi
ellerinde naylon torbalar, renkli gazeteler
düşleri yarım kalmış
soluk
usta başım dönüyor bakamıyorum kızlara
çay hazır
tozunu aldım acının, hüznün bir de rüzgârın
ekmek sıcak
siparişleri götüreyim mi
ibrişim kalmamış
gün başladı mı usta
dönüşte uğrarım bileyciye, daha yeni verdim bıçakları

Gün başladı, şimdengerû eyvah bana vah bana

Gün başladı, serçeler
birer birer kayboldu gül harmanında ufkun
— Bu iş akşama kalmaz biter usta

Gün başladı, ey rüzgâr
nereye götürüyorsun dizinde uyuduğum geceleri
—- Bu iş akşama kalmaz biter usta

Gün başladı, havalandı güvercinler
yüzünde bulutlar yeşermiş bir genç kızın memeleri arasından
— Bu iş akşama kalmaz biter usta

Şimdengerû eyvah bana vah bana

Mercan yokuşunda ahşap han odası
taş yontuyorum tesbihe, yıllardır yüreğimde damıtarak öfkeyi
alnıma düşmüş perçemi özlemin
alnıma düşmüş bıçak sapı, gerdanlığı, muskası özlemin
kuşluk vakti semaverinde demlenen özlemin
gün batımında yer sofrasında bölüşülen özlemin

Yıllardır ne muska ne gerdanlık
bir avuç taş : kan, ter ve kehribardan
muska ki tövbenin sesiyle bezenmiş her âyeti
gerdanlık, ablamın çeyiz sandığında küflü bir resim
ve çeliğinde nakışlar yok artık Suvazlı bıçakların
mapusa düşeli beri ağabeyim

Tesbih yontuyorum acının madeninden
her bir danesi gözbebeğim kadar
ipliği ibrişimden
simsiyah
mavi damarlı, narin, deseni hüzne ayarlı
— Bu iş akşama kalmaz biter usta

Bir elim tornanın karanlık çarkında kör alev
bir elim bıçağın ucunda saçları ağarmış rüzgâr
ne muska ne gerdanlık
tesbih diziyorum sabah yelinde saman savurur gibi
orak biçer gibi güz harmanında
tere kesmiş her yanım
kan
sızıyor ağzımın pınarından
gün ikindiye devrildi sevincim nerde usta
kederim nerde
sevdüğümün saçları gibi ibrişimler
diziyorum diziyorum bitmiyor
sabır diyor siyah gözleri
bir ilmek bir ilmek daha
ipten taşıyor dane
yürekten sevda taşıyor
hicrana kesmiş her yanım
gurbete kesmiş
alnımın çatısından
trenler
geçiyor durmadan
sılam nerde usta
gurbetim nerde

Ay çıkmış davarları suvarmışım yıldızlar doluşmuş gözlerime
kanat çırparak süzülüyor başımın üstünden akşam rüzgârı

./..

Avucumun içinde tesbih daneleri, aklımda Horasan'dan bindiğim tren
(Yine daldın diyor usta, gün devrildi kim yontacak bunca taşı)
kuytu bir güz akşamı, kaç yıl önceydi
siperliği erimiş bir kasket, üçüncü mevki bir bavul : tahtadan
yeri yurdu belirsiz bir bilet
yeri yurdu belirsiz bir heyecan
ağır
dört gün dört gece
ağır gidiyor tren, bacımın ağladığını görüyorum yaşmağının altında
bir beyaz mendil anamın elinde
dört gün dört gece

Kuytu bir güz akşamı
ağabeyim de mi böyle bir trenle gitmişti İzmir'e usta

"Bilader, elbet Oltuluyuz. Taş işlemek baba sanatı. Taşı tesbihe, bıçak sapına, yüzüğe, gerdanlığa, küçük küçük heykellere yontmak bizim işimiz. Erzurum'da Mustafa Şeyhler camisinin şerefesindeki yarım batıya dönük güneş saatini dedem yapmış. Hani Ahmet Celal'le ilk kez Erzurum'a gittiğimizde görüp de hayran kaldığın Fizo Baba'nın evinin ön yüzünü kaplayan süsleme taşları da, öyle derler. Bilirsin dayımın Taşmağazalar'daki dükkânını. Yalnız tesbih üzerine çalışırdı. Acem Şahına, Yemen Kralına tesbih bu dükkândan giderdi. Hacılar Hanına inen kervanlar ilkin dayımın dükkânına uğrardı. Atalarım ki taşın her türlüsüne hükmetmiş ben neden hükmetmeyeyim deme. Bilader bil ki artık taş yontmada iş yok. Bereketi tükendi. Dayımın sonunu biliyorsun. Taşın da gâvuru çıktı. Gömleğin naylonu gibi, çarığın lastiği gibi taşın da şimdi camı var, mikası var, bekalit mi neyi var artık. Zifti döküyorlar yüzüğün kaşına anla bakalım taş mıdır nedir. Cemşid'in Ali Alamanya'da. Ben fırıncılık yapacağım gayrı. Bıktım usandım. Ya kapağı atmalı Almanya'ya. Ya...

Yine daldın diyor usta, gün devrildi kim yontacak bunca taşı tesbihe

En iyisi fırıncılık, yak ateşi geç karşısına
nar gibi ekmekler
pirina
palamut
odun talaşı genzime yapışmış gitmiyor kokusu
usandım soğuktan, zalım ayazdan

Sabah erkenden girersin hamura, her yanın un
su buz gibidir, hani bilmesen sanki Erzurum'dan bir punar
tekne desen deryalar kadar
yoğur
saçlarını örer gibi hamurun
yoğur
taşsın çağlayanları bereketin
yoğur
bir bayram sabahı elini öper gibi ananın
ölçülü koy tuzunu ama

Gün ışır birazdan, hamur hazırdır, radyo açılmıştır.
dudağının ucunda bir türkü
geçersin küreğin başına
akşamdan beri yanıyordur ocak
sanki irem bağı, gir içine bağdaş kur otur
çevrende elvan elvan çiçek açmış ekmekler
koy binite topak topak hamuru
salla
hele ramazansa peynirli kıymalı pide
güveç, güllabi, baklava
peksimet

Yapışmış genzime gitmiyor kokusu

Öyle midir dersin usta?

Kuytu bir güz akşamı, kaç yıl önceydi
(Yine daldın diyor usta, gün devrildi kim yontacak bunca taşı)
avcumun içinde boynu bükük bir mendil
kumaşı gözyaşından dokunmuş bir mendil
bar tutarken gelinlere savurduğum mendil
kar mı yağmur mu belli değil, ağır ağır uzaklaşıyor tren
başım askere bağlı
mapusta ağabeyim
anam
kar üstünde can vermiş bir serçe gibi
öyle sessiz ve kendinden habersiz

Tren hızlandıkça büyüyor elleri, yalnız elleri
yüzünden boşalan bir hüzün seli
yitiyor gözbebeklerimde

Bıçağa vuruyorum taşı
usul usul dönüyor tornanın kolanı
bıçağın hası Suvazlı ustaların çelik hamurundan, öyle mi usta
kolu çevirdikçe eriyor taşın yüzü
ve tükeniyor dermanım
bir avuç kömür tozu
silmek için kirini, pasını, karanlığını taşın
kömürün hası Zonguldaklı işçilerin alınterinden, öyle mi usta
sildikçe parlıyor taşın yüzü
ve tükeniyor dermanım
bir çanak su
arıtmak için taşı hüzünden kederden ışıl ışıl bir sevince
suyun hası bizim ordan, Kargapazarı dağında bir kaynaktan, öyle mi usta
yudukça can geliyor taşın yüzüne
ve tükeniyor dermanım

Bu iş akşama kalmaz biter usta

Kuytu bir güz akşamı, kaç yıl önceydi
(Yine daldın diyor usta, gün devrildi kim yontacak bunca taşı)
dağların kaşları arasından geçiyor tren
ırmak tünellerinden
kuş sürüleri içinden geçiyor, göllerin uykulu yüzünden
— Kapağı Alamanya'ya atamadık bilader
bir yıl Ankaralarda sürttüm
on aydır da burada, İzmir'de bir fırındayım
hiçbir hakkımız yok
iş güvenliğimiz yok
sendikamız yok
kaydımız yok
iznimiz yok
fazla mesaimiz yok
adamlığımız yok

Şimdengerû eyvah bana vah bana

Rüzgârın atma binmiş gidiyor tren
koyunlar kuzulamış
köyler bomboş davarlar, çocuklar, çadırlar yaylada
yağmur yağıyor kentlerin çatısına
anam lavaş ekmeği sarmış mendilime
kete
taze lor, cücüğü gövermiş soğan
— On aydır çalışıyorum burada, İzmir'de bilader
sendika yoktu
örgütlendik, and verip el ele kavuşturduk
baş vurduk işverene
sözleşme
ardından tehdit
toplantı, dayanışma
ardından yıldırma
hak dedik, alınterimiz, iş gücümüz, geleceğimiz, onurumuz
ardından fitne fesat
direniş, topluca işi bırakma, yürüyüş
ardından cop, dayak, işkence

Işık bulutları içinden geçiyor tren
sevinç mi tasa mı bilinmez
cama dayalı alnım
gün indi inecek
dilimin ucunda bir türkü Leyla Nur'un sesinden

"Direksiyon elimizde
ne varsa dilimizde
sen darılma kara gözlüm
fesat yok kalbimizde

Küçük yaşta yollara
atmış bizi felek
sen hancısın biz yolcuyuz
sevda nemize gerek

Hayat yolu karanlıktır
gel yakalım farları
şoförleri efkâr basar
yollarda akşamları"

Soluk almadan uçup gidiyor tren bir dağdan bir dağa
bir ovadan bir ovaya
bir buluttan bir buluta
bir saz çalıyor gözleri sılada
biri kasketini örtmüş yüzüne derin hülyalarda
Samsunlu hoca durmadan namaz kılıyor : hak saklasın beladan
bir asker mektubunu okutuyor gar bekçisine
mektup
açmış kollarını savruluyor gecenin dehlizinde
— Dün Konak meydanında başlayan yürüyüşümüzü Basmane'ye gelmeden güvenlik kuvvetleri dağıttı. Büyük bir çatışma çıktı. Bir yiğit kardaşımızı şehit verdik. Oysa hiç görmemiştim kendisini. Şimdi içimde onu yıllardır tanıyormuşum gibi bir his var. Sanki birlikte orak biçmişiz bizim tarlada. Askerde el ele tutuşup devriye gezmişiz. Birlikte içip birlikte nara atmışız sanki bacının düğününde. Neyse ben dahil beş kişiyi gözaltına aldılar. İspirli Cemal'le halen Buca cezaevindeyim. Beni düşünme bilader. Pişman değilim. Gözlerinden öperim. Ağabeyin."

Şimdengerû ne eyvah bana ne vah bana

./..

Kuytu bir güz akşamı iniyorum İstanbul'a. Hiç bu kadar ışık görmemişim
sanki yıldızlar boşalmış da gözlerimden
yeryüzünü kaplamış

Mercan yokuşunda ahşap han odası
ağızlık ve tesbih yontuyorum, ne muska ne gerdanlık
ağabeyim mapusa düşeli beri
tesbih değil de insan sureti
dişlerini bilemiş, kollarını sıvamış bir hamur teknesinin başında
bir yürüyüşün en ön safında
yumruğunu sıkmış : bu zulüm gün gelir biter bilader
ne korkudan çıldırmış bir ceylana benziyor
ne çay kırağında susamış da tuzağa düşmüş bir tavşana
söğüt dalından düdüğünü öttüren bir serçe gibi
avucumun içinde
kanatlarıyla göğün zırhını yaran bir atmaca gibi
göğüs kafesimde
bir yiğit kartal gibi, dağlar kadar pençesi
canlanmış konuşuyor sanki
geçmişimi anlatıyor, geleceğimden söz ediyor

Bu iş akşama kalmaz biter usta

Ben çıkarıyorum çünkü taşı Kargapazarı dağında bir kar harmanından
bir kaynak suyunun derin oluğundan
solgun benizli meşe ağaçlarının bağrından
güvercin benekli kayaların sarnıcından
Oltu çayının rahminden çıkarıyorum, bir serçenin donmuş sesinden
damarları kurumuş bir türkünün yoksul sesinden
gündüz bereketi haczedilmiş toprağın sesinden
gece yıldızlarla dertleşen kavakların sesinden

Bu iş akşama kalmaz biter usta

Eskiden heykel, muska, kupa, gerdanlık, bıçak sapları yaparmış
dedelerim
şimdiyse ne muska ne gerdanlık
tesbih yontuyorum sadece
zarif işlemeli
oltu çayında çiçek açmış çakıltaşları gibi pırıl pırıl
kar altında
düşe yatmış
buğday
taneleri gibi
sabah serinliğiyle öpüşen bir geyiğin gözleri gibi
menevişli

Bu iş akşama kalmaz biter usta

Düneyin mektup aldım ağabeyimden
İzmir mapusundan Sinop'a sürgünmüş
isyan mı çıkarmış ne, bir güz bile geçmedi gideli
bir ağızlıkla bir tesbih göndereymişim
zarif işlemeli, halis Oltu taşından

Bugün postaladım ağızlıkla tesbihini

ELMAS AYNA

Parmaklar kınalı gül, menevşe, sümbül
bir alev mahşerinde yansıyarak
sesini boğdu makinelerin
o madenî ağudan, çelik tortudan
boşandı yetim öksüz rüzgâr
yaralarına tuz basılmış vardiya
değişmedi ve ulaştı geceden gündüze
onurun, emeğin, inancın afişleri
ve alınteriyle bezenmiş bildirisi
"Bu işyerinde grev var"

Narin bir sigara sarar gibi
tornada acıyı oyar gibi
inkârı bozar, zamanı çalar gibi
mavi gözlü gözcüleri şafağın
kurdu fabrikanın yüreğine
çadırını bulutların
alınteriyle nakışlı kuşlar
ses verdi gündüzden karanlığa
kaderden inanca, acıdan umuda :
"Bu işyerinde grev var"

Yıldız yağıyor şimdi mercan ağaçlarına
ayışığı kuşatmış zulmetin bahçesini
elmas bir ayna şafağın elinde
baktıkça ölüyor ecelin gözleri
ezberimde artık binlerce kelime
borsalar, tutanaklar, cellatlar
vakit geldi, duruldu yaralı sular
yürekten damıtılan el emeği, alınteri
ezberimde artık, ölüme alıştım
"Bu işyerinde grev var"

ÇAYLAR ŞİRKETTEN

1. Basım: 1980, ABeCe Yayınları
2. Basım: 1984, Can Yayınları

İstanbul - Ankara - Kayseri
Adana - Antep - Mardin
Bursa - İzmir - Bodrum
üç yıldır gider gelirim
302 Mercedesin arka koltuğunda
ne yattığım yer belli
ne içtiğim su
gecem saçları ağarmış bir mavi kuş
gündüzüm anıları yitik bir yeşil rüzgâr
gider gelir üç yıldır içimde
dudakları çatlamış bir umut
gözleri görmez acılar

Aslen Urfalıyım
kaç yıl oldu bilmiyorum
kim tutar hesabım
kim anlar halimden
bir kış günü
sabah namazından dönerken babam
can vermiş duldasında karanlığın sesi
kan davası devi ertesi gün
üç - dört kişiyle kaldırılmış cenazesi

Ne babam katilinin alnının çatma
kan nakışlı hançerini çalacak ağabeyim
ne gelinliği hicran bezeli bacım
ne sesini işittiğim yıldız yıldız bir kardaşım var
kalmışım bir başıma
yüreği nasırlı bir anayla

Bahtına şîvan düşe çocukluk

Aslen Urfalıyım
kaç yıl oldu bilmiyorum
kim yazar defterim
kim bilir derdimi
bir kış günü
sırtımda acıya yamalı bir mintan
ayağımda rengi aşınmış lastik pabuçlar
içimde buz bağlamış bir hüzün
ardımda gözü yaşlı bir ana
ekmeği taştan çıkarmak uğruna
alınterini sevdayla nakışlamak uğruna
umudu aydınlığa boğmak uğruna
vurdum kendimi yollara

Ne bir avuç toprak, ne alev alev bir umut
gurbetliğimde geleceği sararmış bir ana
sılamda yel götürmez sel üfürmez bir yalnızlık
bir kış günü indim İstanbul Sirkeci'ye

Yurduna şîvan düşe umutsuzluk

Aslen Urfalıyım
kaç yıl oldu bilmiyorum
kim okur kitabım
kim bulur dermanım
bir kış günü
turizm seyahat şirketlerinde
böyle başladı mâvinliğimin öyküsü

O gün bu gündür ezberimde artık yalnızlık
ezberimde acının kilometre taşları
ezberimde umudun küf tutmuş şafağı
ezberimde sevdanın rüzgâr renkli çığlığı
ezberimde kuş seslerinden örülmüş bir gurbet
ezberimde kes hızını ağlatma el kızını
ezberimde kuzu kurdun yol Fordun bu gece
ezberimde Orhan Gencebay, dertler benim olsun

Gençliğin yağmuru yeni düşmüştü bıyıklarıma
vurdum kendimi yollara

Zulmüne şîvan düşe yoksulluk

Dünyanın başkenti Sultanahmet
Anadolu'nun başkenti Sirkeci derler
bir kış günü akşamın alacasında indim Sirkeci'ye
dar bir sokak aralığında durdu otobüs
yüzlerce küçük dükkân camlarında bütün Anadolu
yüzlerce insan daha önce gördüğüm hiç görmediğim
emanetçiler : neyim var gençliğimden başka bırakacak
taksiciler hangi deftere yazmıştım gurbetliğin adresini
oteller yeni çıktım sılamdan bu gece yatmasam da olur
yüzlerce uğultu kuşu içimde, yüreğim daralıyor
Ege Jet Balıkesir'e, İzmir'e hemen şimdi
Cesur Turizm yoldan kalmasın hemşerim Diyarbakır, Urfa
Dadaş Apollo 12'den hızlı Erzincan, Erzurum, Kars
dünya şampiyonu yolların kralı Gazanfer Ankara
soluğum buz tutmuş boğazımda renk değiştiriyor sesim
şaşırıp kalmışım avucumda mavisi küflenmiş bir gökyüzü
sigaraya yeni başlamış bir bulut katarı
içimde
sadece hüzün

Ne yapmalı nereye gitmeli başı bağlanmış bu akşam karanlığında
iş bulmak gerek, para tükendi tükenecek
(Paran mı vardı mendile düğümlediğin üç-beş kuruştan başka)
umut tükendi tükenecek, sevinç aydınlık inanç tükendi
(zaten ne zaman tükenmemişlerdi)
mutluluk sevda ekmek tükenecek
tükendi tükenecek sılamın mazgallarını ışıklandıran özlem
tükendi tükenecek yüreğimde ateşle yıkanmış heyecan
ve bir uçurum

Sokağın ucunu döndüm, sesim parçalamak istiyor bu uğultu um-
manını
birden bir esinti, serinlik, sanki çiçeklerden bir yaz yağmuru
karşımda boynuma doladığım mendil kadar bir deniz
parkta elele dolaşan çocuklar gibi gemiler
bıraksan 180 km hızla suyu yaracak kamyonlar otobüsler
nereden gelip nereye giderler
ben
nereye
bıraksa
kader

Rahmine şîvan düşe gurbet

Akşam inmek üzere, bir simit alıp deniz kıyısına oturuyorum
bir sis yumağı ağır ağır dolanıyor Boğazın saçlarına
bir martının kanadında eriyor güneşin son parıltıları

Okul yüzü mü gördüm
ne gelir elimden sanatım yoksa

Simit satmakla başlasam işe umudun alevi sönmesin diye

Yüzümde pus tutmuş sabah
köşebaşı rüzgâr ayaz
simit satarım susamlı
poyraz renkli can dokulu
şafaklardan daha beyaz
hasretimden daha kara
simit satarım susamlı
buyur tanesi üç lira
bana kalan yimbeş kuruş
anlamazım ne iştir bu

Sesime alevler çalan
sabahın karanlığından
mor akşam aydınlığına
simit satarım susamlı
nar kokulu can yoksulu
sermayesi gurbetliğim
simit satarım susamlı
buyur tanesi üç lira
bana kalan ter yorgunluk
anlamazım ne iştir bu

Ev kirası çıksın diye
üşümesin ayaklarım
gurbet harcı çıksın diye
şişmesin gözkapaklarım
emek rızkı çıksın diye
simit satarım susamlı
adı güzel serçe pullu
buyur tanesi üç lira
bana kalan kan yoksulluk
anlamazım ne iştir bu

Babamdan miras mı kaldı
ne gelir elimden sanatım yoksa

Defter satmakla başlasam işe aydınlığın sesi donmasın diye

Birinci hamur üç defter
bakkalda kırtasiyede
on liraya alamazsın
fabrika imalatına
bende sadece beş lira
al hayatını yaz abi
okula giden kardeşinin
buz kesmiş yüreğini yaz
grev çadırında nöbetçi
umudun direncini yaz

Birinci hamur çizgili
sayfaları gül nakışlı
iş alınteri kokuşlu
daha çok patron kazançlı
defter satarım hareli
al rengini çiz acının
al sesini çiz sevginin
al resmini çiz emeğin
çiçek bahçesine dönsün
kor alev yürekte hınç

Birinci hamur kırk sayfa
az kaldı bitmek üzere
bitmek üzere yüzümde sancı
gençliğimden çaldırdığım
alınterimin haracı
ve hemen yazardım
ilk satıra büyük harfle
defter satan çocukların
el emeği iş gücüyle
yarattıkları barışı

Neyim vardı gençliğimden başka
harcayacağım

Ciklet satmakla başlasam işe emeğin gücü tükenmesin diye

Dükkânım pazarım trenler
gider gelirim akşam sabah
Sirkeci'den Bakırköy'e
Bakırköy'den Halkalı'ya
gider gelir ak ellerimde
ödenmemiş ev kirası
papuç pantolon parası
ayrıca gurbet yarası
bir de yaşanmamış gençliğim
ciklet satarım akşam sabah

Müşteriler ikinci mevki
işçi kızlar dokumacı
overlokçu remayözcü
hallerinden belli değil mi
tipitip baybalon dandi
memur kızlar ciklet almaz
bir de kravatlı beyler
zaten bellidir müşterim
belli olmayan geleceğim
ciklet satarım akşam sabah

Kapağı bir atsam
tül bacalı fabrikaya
devirdim gitti işi
elim sanata yatkın
ne iş olsa yaparım
bir söküp atabilsem
yüreğimden dikeni
emeğin alınterinin
bir açsa iş gülleri
ciklet satar mıyım abi

Hangi parayla hangi malı alıp satacaksın
hangi fabrikanın kapısını çalsan duvar
ne var seni bağlayan buralara
umut umudun varsa her yerde umut
ekmek her yerde ekmek çalışana
sevda her yerde sevda çekmesini bilene

Yaz dilekçeyi doldur kâğıtları Almanya hesabına

Geçen yıl Rasim gitti, çocukluk arkadaşım
Mektubu gelir ara sıra :
"Kıymetli arkadaşım Halil
Satırlarıma başlamadan önce selam eder
her iki ellerinden sıkar gözlerinden öperim.
Halil göndermiş olduğun en az senin
kadar kıymetli mektubunu aldım.
Bilemezsin ne kadar memnum oldum
ben de seni biraz olsun memnun etmek
için bu çirkin satırları yazıyorum."

Ne çirkin satırları
içi hiç yazılmamış bir mektuba bile hasretim kaç yıldır

"Diyorsun ki ben de yazıldım ve önümde 50-60 kişi var ve buranın durumu hakkında bilgi istiyorsun. Sana kısaca anlatayım. Elime şahsen 700 ile 800 mark geçer. Lojmanda duruyorum. 80 mark kira. Yemeğimi kendim yapıyorum. Fabrikaya gelince. Almanya'nın en büyük fabrikası. Ama en az para veren fabrika. Bazen fıska, bazen kalıpçı, bazen de çubukçuluk yapıyorum.

Ne fıskacılık ne kalıpçılık
elimden her şey gelir yeter ki çalışacağım iş olsun

"Şunu belirtmek isterim. Kesilen 80 mark elime geçen paranın içinde değil. Bütün temennim senin Almanya'ya gelmen. Neresi olursa olsun. Burada adamı çok çalıştırıyorlar. Ayakkabıyı çıkartıp yatağa giriyorum. Bir de nereye gidersen oraya uyacaksın. Türkiye'de bay burada herr. İstemeyerek satırlarıma son verirken tekrar selam eder, acele cevap beklerim.

Sanki ben istemiyor muyum gelmeyi
öylesine susamışım ki alınterinin sıcaklığına kaç yıldır

Ne kadere inandım şimdiye kadar
ne kısmetten medet umdum
ama biliyorum ki
"vasıfsız işçisin" deyi silecekler künyemi
Almanya defterinden de

Serinlik pusuda
acıyla kararmış günlerimi düşünüyorum
acıyla aydınlanacak günlerimi
genç kızlığından beri çeyizi namerde yadigâr anamı
yüreğimden kopan fırtınada yolunu yitirmiş bir gemi
bacasından çıkan dumanı avuçlarıma bırakarak uzaklaşıyor
bir kırmızı balık
(ne zaman denize baksam bir kırmızı balık olarak görüyorum
kendimi)
yosun yeşili mendiliyle
siliyor
alnıma
sıvanmış
karanlığı

Serinlik pusuda
bir sis yumağı ağır ağır geçiyor alnımın duldasından
geleceğimi düşünüyorum
geçmişimi
karanlık
da
eriyor
aydınlık
da

Pulu acıyla mühürlü adresi sevdaya yazılı yüreğimde
gurbetliğimi düşünüyorum

Serinlik pusuda
sevda da eriyor hicran da
sevincinin kaymağı alınmış, yapraklarına çiğ düşmüş yüreğimden
kendimi düşünüyorum bir de

"Dert yoğuken serimde
derdimle kardaş oldum
düştüm gurbet ellere
çilemle yoldaş oldum

Sevdalığı yaşamadım
mutluluğu tadamadım
hasretliğe varamadım
gurbetle kandaş oldum

Karanlıkta erimezdim
aydınlıkta çürümezdim
yalnızlığa yerinmezdim
acıyla kardaş oldum"

Sesine şîvan düşe hasret

Akşam inmek üzere. Nerede yatmalı bu gece. Hep gündüz olsa. Kıvrılır kalırsın bir park kanepesinde. Çimenlerin üzerinde. Alır gider bir ağaç gölgesi, bir su sesi içindeki kederi hüznü. Ama gece. Gece kime sığınırsın. Şimdi köyde olsam. Anam tandırı yakmıştır. Yorgana sarınır, tandırın kıyısına uzanırdım. Kemikli elleriyle saçlarımı karıştırırdı. Ellerimde bir dürüm. Yeşil soğan, lor. Ne çok özlemişim anamın ekmeğini. Akşam inmek üzere. Nere gitsem, nerde gecelesem. Her sokakta yüzlerce otel. Her kentin bir oteli var. İzmir Palas, Afyon, Denizli Oteli. Edirne, Kırklareli Oteli. Trabzon Oteli. Otel Rize Palas. Yalnızlık Palas. Acı Oteli. Gurbet Palas.

Dolanıp durdum son vapur da demir alana kadar
kapı aralıklarından baktım sıcaklığın

Sabah Sirkeci garında uyandığımda
yeni bir gün başlamış güneş mavi yazmasını bağlamıştı gökyüzünün boynuna

Elimde sanatım yok
beşi zor bitirmişim
davar gütmekten başka ne iş yaptım ki köyde
nereye sığmalı ne iş tutmalı bu canavar cenderesinde
bir türlü ayrılamıyorum Sirkeci'den

İskelenin önü bir araba mahşeri
bir dizi otobüs arka camlarında bir sürü resim bir sürü yazı
Asaletin yeter Eşref abi
Hepinizden dertliyim, ayrılık rüzgârı yine esti
Sevdan olmasa
Al aşkımı at bagaja
Muhatabım kara tren
Bırak artık bu gurbeti, benim inat sevgilim
Dünyada zevk olsaydı, ağlar mıydı doğarken insan
bir dizi kamyon karoserlerinde bir sürü yazı
Gururlanma insanoğlu, son durak kara toprak
Bırak kader utansın
Kaderimiz seninle başbaşa, Fargo'nun güzeli
Çöl şahini
Sevenlerin hayranıyım
Sürüye saldım koçu, sevdim de aldım Doç'u

Ne var beni bu kente bağlayan
bir dilim ekmeğin peşine düşmedim mi gurbete çıkarken
alınterimin pınarı nerde akıyorsa orda bir yudum su içmeyecek miyim
umudun kandili nerde yanıyorsa orda mayalamayacak mıyım aydınlığı

nedir beni bu kente bağlayan
ve girdim ilk dükkândan içeri
bir masa başında şişmanca bir adam
bilet kesiyor genç bir delikanlıya
karşısındaki koltukta biri kadın üç kişi
üçü de yeni uyanmışlar gibi derin bir uykudan
bir yoldan mı gelmişler gidecekler mi belli değil
kısaca anlattım maruzatımı
nüfus kâğıdıma baktı
anamı babamı sordu bir de nereli olduğumu
yarın akşam sekizde gel, İzmir'den gelecek arabanın mâvini yok
şansın yaver giderse yarın başlarsın işe
sevdim seni

Sevdim bu işi, elimde sanatım yok, ne olsa yaparım

Akşam sekizde geldi İzmir otobüsü
güya Almanya'ya madenci olarak gitmiş mâvini
tanıştırdı şişman adam şoförle
karakuru, tel bıyıklı, çelimsiz bir adam
kolları sanki yetmiyor direksiyonu kavramaya

Tamam dedi, şimdi garaja çekiyorum arabayı
sen de camları sil, içeriyi süpür, on ikide yola çıkıyoruz İzmir'e
hadi hayırlısı

kurtulmuş muydum artık Sirkeci garının tahta kanepesinden

Şimdi düşünüyorum da ilk yolculuğumu
bir serinlik dolduruyor yüreğimi
taze
demlenmiş
bir
bardak
çay
kokusu
gibi
içimde
heyecan

Bağrına şîvan düşe gençliğim

Yola çıkmadan önce ilk yapacağın arabanın temizliği
önce sigara tablaları boşalacak
sonra yerler süpürülüp çöp kovaları temizlenecek
sonra koltukların naylonları değiştirilecek
ayrıca bakım ister araba
mazotuna yağına bakacaksın sonra
istepnesine
elinden hiç düşmeyecek bagaj anahtarı
camlar pırıl pırıl olacak aynalar pırıl pırıl
umut pırıl pırıl alınteri inanç sevda pırıl pırıl
farlar
sıcak bir somunda eriyen beyaz peynir
yeni bir güne başlamak
yeşil soğan
domates
arka cama astığın Orhan Gencebay, Müjde Ar
korkar oldum bana dostum diyenden
sabahın ilk ışıklarında parlayan yaşama sevinci
akşamın küflü buğusunda yansıyan işgücü
yolcular tekmil, yol açık, araba canavar, ateşle abi
geçmişim geleceğim pırıl pırıl olacak

Ve gece on birde çıkıyoruz yola
Sirkeci'den araba vapuruyla Harem'e
Harem'den Bursa üzerinden İzmir 587 kilometre
karanlık kaç kilometre
İzmit'te demi çalınmış bir bardak çayda uyanmak kaç kilometre
Susurluk'ta bol tuzlanmış bir bardak ayranda uyumak
Sındırgı dağlarında damarlarından sızarken bir çam serinliği
Sabuncubeli'nde bir sigaranın son nefesinde yaşamak kaç kilometre
acı kaç kilometre

Yol uzun karanlık
kenti çıkar çıkmaz lambaları söndürür
teypin düğmesine hafiften dokunur kaptan pilot
ve başlar Hayri Şahin

Aşkımız bitti sanma
unutamam ben seni
geçen günler hatıra
kalbe sokmam kimseyi

Çıkmaz bir yoldayım ben
acı çekmek kaderim
dert girdabındayım ben
acı çekmek kaderim

Sensiz artık hayata
ben kiminle dönerim
küstüm artık hayata
yalnızlığı çekerim

Yine sensiz bu gönül
feryat edip yanacak
efkârından bu kalbim
sensiz bir gün duracak"

Yalnız kendi duyar bir de ben koca otobüste
arada bir mırıldandığını görürüm aynadan
kadere inandığımdan değil
ben de söylerim içimden arada bir
arka koltukta uyumamak için belki

Sonra alırsın mikrofonu eline
"Sayın yolcularımız
Pamukkale Turizm Otobüs İşletmesine ait otobüsünüz
kaptan pilotunuz Kemal ve yardımcısı Halil'in
yönetiminde 587 kilometrelik İstanbul - İzmir
seferine başlamış bulunuyor. Kaptan pilotunuz
ve ben firmamız adına hayırlı yolculuklar dileriz.
Şikâyetlerinizi firmamıza, memnunluklarınızı
dostlarınıza iletiniz.

Kim dinler motorun uğultusunda kaybolan sesini
kendi sesinden başka

Sonra bilet kontrolu başlar
her yolcu yerinde mi
gelmeyen var mı
yanlış binen oldu mu
yol İzmit, ücret : 40, garaj hareket : 20.15, koltuk : 15.
yol Bodrum
yol "Ben sabahsız gecelerin kucağında bir çilekeş
Sen ümitler ülkesinin karanlığında bir güneş"
tek tek toplarsın koçanları
yalnızlığı tek tek
ayrılığı tek tek
acıyı tek tek

Sonra bir elinde kâğıt peçete, ötekinde kolonya
az az dökersin
üç yerde ihtiyaç molası verilecek daha
Bursa çıkışında bir daha kolonya
Susurluk çıkışında bir daha kolonya
Akhisar çıkışında bir daha kolonya
az az dökersin uçar gider kokusu, bir sana kalmaz
uçar gider gözlerinden uyku
kollarından güç
yüreğinden sevinç

Rüzgârına şîvan düşe ayrılık

Yolcu çoksa tek şoförle çıkılır yola
genellikle de iki
biri arka camda yatar Bursa'ya kadar
ya da Bursa'dan biner
bana göre değişen bir şey yok
kaç şoför olursa olsun işin aynı
bagajı doldur boşalt
biletleri kontrol et
kolonya sun
su ver
midesi bulananlara naylon torba ver
başı dönenlere aspirin ver
yaşamadığın gençliğinden ver
tadamadığın sevincinden ver
doyamadığın sevdandan ver

Tam sigaranı ateşlemişsindir
yanar şoför mahallinin küçük lambası
— biraz kolonya ver uyku bastırıyor yine

Daha iki nefes çekmişsindir
ortalardan bir ses
— bir şişe su ver nerde duracak otobüs

Gözlerin dalmış gibidir uykunun dehlizine
bir böğürtü
— naylon yok mu içim dışıma taşmak üzere

Ama yol bitmek üzere değil
yolculuk bitmek üzere değil
uykusuzluk
yorgunluk
yoksulluk
bitmek üzere değil

Bitmek üzere değil ne sılam ne gurbetliğim

ve ilk mola verilir Bursa Santral garajda
— Sayın yolcular yarım saat buradayız
ihtiyaçlarınızı temin edebilirsiniz

Ve ikinci mola verilir Susurluk girişinde
gecenin kör saatidir
yolcuların çoğu uykudadır
canın müthiş ayran içmek ister
sen uykunu bastırsın diye çaya sarılırsın
ve sigaraya

Ve üçüncü mola verilir Akhisar girişinde
gün doğmak üzeredir artık
bu son moladır
özel hazırlanmış yarım paket bisküviyi dağıtırsın

Bu son moladır
— Sayın yolcular
kaptan şoförünüz
20 dakika
çay molası vermiştir
lütfen ücret ödemeyin
çaylar şirketten

Bu son moladır
yolun bittiğidir bir yerde senin yeniden başladığın

Üçüncü molada farkına varırsın varlığının
siyah saçlarını arkada topuz yapmış
sırtında beyaz bir süveter
ayağında blucin
üşümüş gibi ellerini göğüslerinde kavuşturmuştur
gözleri yağmur sonrası birden açılıveren bir gök kuşağı

Kapının hemen yanında oturmuş
çay içiyordur

Sanki bin yıldan beri tanıyorsundur onu

İzmir'e iner inmez
arka cama bir levha daha
— Gözler inkâr etse de kalpler yalan söylemez

Sanki bin yıldan beri
el ele gezmişsinizdir yağmurlu bir günde parkta
bir sinemada diz dize oturmuşsunuzdur
yürek yüreğe dalmışsınızdır aydınlık bir gecede yıldızlara
başı omuzunda uyumuş
başı omuzunda uyanmıştır deliksiz uykulardan

Sanki bin yıldan beri seviyorsundur onu

Şimdi vursan kendini dağlara
dokuz çangallı nergis donatsan
ona versen
pullarla, tellerle, bezlerle süslese nergislerini
Sana geri verse
göğsüne taksan
mutlaka anlar onu nasıl sevdiğini

Ama bu kör karanlıkta, bu ateşi çalınmış gecede
nerde bir demet nergis
nerde umut
sevda

Dağlarına şîvan düşe âşıklık

Ve bilet koçanından öğrenirsin adını

Şimdi düşünüyorum da
ne çabuk geçiyor günler
ehliyetim yok ama
öğrendim şoförlüğü

Rasim son mektubunda
evlendiğini yazıyor sarışın bir Alman kızıyla
önümüzdeki yaz geleceklermiş

Gün günden daha seviyorum onu
nasıl tanıştık
elini nasıl tuttum
Bodrum'da bir deniz kıyısında
dalgaların sesi karışırken sesimize
ilk kez nasıl öptüm yanağından
İzmir'de bir kıyı kahvesinde
güneş son ışıklarıyla demlerken çaylarımızı
nasıl okşadım simsiyah saçlarını
İstanbul'da yıldızlar yanarken gözlerinin yeşilinde
başımı dizlerine koyup nasıl uyudum

Şimdi düşünüyorum da
ne çabuk geçiyor günler
geçmeyen boğazıma yetmeyen para
bir de karasevdam, sevgiye susamışlığım

Her gün biraz daha seviyorum onu

Düşünüyorum tozunu alırken koltukların ve anıların

Akşam inmek üzere, sesimi duyuyor musun
seni seviyorum
bir balıkçı teknesi yedeğine aldığı güneşle
gözlerinin yeşil sularında yol alıyor
ben acıya yol alıyorum gözlerine baktıkça

Seni düşünüyorum en çok da sevgilim
geleceğimi düşünüyorum
geçmişimi
akşam inmek üzere
gözlerinin yeşilinde
karanlık
da
eriyor
aydınlık
da

Şafağına şîvan düşe sevdalık

Gün olur biter elbet yollar
acı böylesine kararmaz yürekte
umut açar yedi veren güllerini
sevinç açar aydınlığımın dağlarında
sevda açar şafağımın bahçelerinde
sevgilim
gün olur biter elbet yollar

Aşk, inanç, sevgi hiç sönmemişse yüreğimde
umut, emek, alınterinden damıtırım ekmeğimi
sevdadan, sevinçten, mutluluktan sana sevgimi

Unuturum yüreğimi yıllardır kavuran yalnızlığı
unuturum acının kilometre taşlarını
unuturum umutsuzluğun küf tutmuş şafağını
unuturum sevdanın rüzgâr renkli çığlığını
unuturum kuş seslerinden örülmüş gurbeti
unuturum kes hızını ağlatma el kızını
unuturum kuzu kurdun yol Ford'un bu geceyi
unuturum Orhan Gencebay'ı, dertler benim olsunu

Sevdamın anayurdu gece
bir
tek
seni
unutmam
Ece

İÇİNDEKİLER

KUŞ TUFANI
Şiirler 11
Mareşal 13
Yası 14
Süvarim 15
Ağaçkakan 16
Tijen 17
Bir Dul Çocuk Tünellerde 18
Bezirgân 19
Kimse 20
Kurşun 21
Karanlıkta 22
Eflak 23
Tabut 24
Majüskül Bir Kadın Yüzüne 25
Yaz Alfabesi 26
Kışla 27
Ferhad 28
Mezarlıklar 30
Mecnun 34
Kalpazan 35
Evliya 37
Yıl : 1968 Ay Nisan Gün Serserilik 38
Ağıtlar 40
Türküler 53
Karşılama 54
Dilekçe 55
Önce Evler Uyandı 57
Kar Altında Bir Sabah 59
Gül Yağsın Ufkumuza 60
Made In U.S.A. 61
Kimse Hatırlamıyor 62
Kalbim Büsbütün Hicran 63
İçimde Bir Cehennem 64
Günler Geçiyor 65
Hayatımızın Bir Anlamı 66
Acıyla 78
Bir Halkın Mezarda ve Hayatta Yağmalanışının... 85

HÜCREMDE AYIŞIĞI
Bir Genç Kızın Evde Kalmışlığının... 93
Kardeşi Ölümün 94
Kuşlar da Ölür 95
Bir Genç Kızın Gece Vardiyasında... 96

Bir Genç Kızın Sabah Uyanışının... 97
Ev Kurusu Kızlar 98
Tezgâhtar Kızlar 99
Bin Kuş Ayışığında 100
Bir Başına Tanyeli 101
Dokumada Çalışan Kızlar 102
Kardeşi Acının 103
Resimli Küçük İlanlar'dan 104
Gülün Adı Ne 105
Yaz 113
Pencere 114
Ağıt 116
Vur 117
Tuzak 118
Gündem 120
Hücremde Ayışığı 121
Baharın Vakti 123
Gül Rüzgârı 124
Su Mahşeri 125
Kıyım 126
Özlem 127
Cemre 128
Hasat 129
Düzeltme 130
Gülağbi 131
Kumaş 132
Eyüp 133
Fırtına 134

ÇIRAK ARANIYOR
Anayurdu Ölümün 139
Kitabe 141
Anıt 143
Menzil 144
Anayurt 145
Bir Dağ Yamacında 146
Zamanı Umuda Ayarla 153
Zula 155
Sermaye 156
Mumya 157
Kederle 158
Efkârlıyım Dağlar Kadar 159
Cevahir 161
Yıldönümü 162
Gündem 163
Terden Süzülen Rüzgâr 165
Usta 167
Kampana 168
Beyaz Kehribar 172
Elmas Ayna 184

ÇAYLAR ŞİRKETTEN 187

REFİK DURBAŞ

KİMSE HATIRLAMIYOR

"Durbaş'ın iyi bir yanı da, toplumsalla bireyseli, özlü bir ayrıntıyla yan yana, iç içe sunması."

– Asım Bezirci

"Gerçekle şiir olanı bağdaştırmak usta ozanın işidir. Bunu yapıyor Durbaş."

– Adnan Binyazar

"Şairin bir yandan geleneksel divan ve halk şiir diline, bir yandan da günlük canlı dile yaslanarak bize ilettiği öz, tarihi 'acı ve hüzünle, zulüm ve isyanla, umut ve sevgiyle' yazılmış olan halktır; ölümün anayurt olarak 'hâlâ aradığı' topraktır; bu toprakta ölüm, işkence, yoksulluk ve gurbet pahasına sömürüye karşı savaşım veren insanlardır."

– Mehmet H. Doğan

Refik Durbaş'ın (d.1944) toplu şiirlerini bir araya getiren derlemenin ilki olan bu kitapta şairin **Kuş Tufanı**, **Hücremde Ayışığı**, **Çırak Aranıyor**, **Çaylar Şirketten** adlı yapıtları yer alıyor.

ADAM

adam 495

ISBN 975-418-255-8